

Bulgarien-Grækenland

22/4 – 6/5 2013

Lille Tårnfalk. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

DOF Travel
Dansk Ornitologisk Forening

En tur til sydøst Europa med Aloe Vera-holdet – så sker der ting og sager!

Er det fruens cremer, der tricker,
så hannerne gerne dik--dikker?
Er det synet her i påske
af den lange linse -måske,
der får os alle med på en kigger?

/Niels-Jørgen Rasmussen

Kirkeugler. Foto: Karen og Flemming Lang

Små Tårnfalke kan også. Foto: Jan Enoksen

Forord:

I DOF Travels arkiv over fuglerapporter fremgår ingen fra det nordlige Grækenland, hvorfor denne kombinationstur Bulgarien-Grækenland må anses som lidt af en pionertur for DOF Travel. Vi havde hele 15 dage med bus til rådighed til at køre os de godt 2.500 km rundt i det sydvestlige Bulgarien og nordlige Grækenland.

Og vi blev ikke skuffede. Såvel gode fugleobs som et højt antal på 236 arter, var medvirkende til, at hovedformålet for turen var på plads. Læg dertil en fantastisk natur, samt et harmonisk og inspirerende samvær i gruppen. Disse ingredienser var medvirkende til en yderst vellykket tur, som tilmed blev afholdt i solskinsvejr alle dage på nær en.

Lokalarrangementet var arrangeret af Explorer 2000 ved Julia, og alt klappede endnu engang, som det skulle. Som lokalguide havde vi igen-igen fornøjelsen af Ellie. Både Julia og Ellie havde prøvekort ruten og tjekket lokaliteter, hoteller m.v., hvilket har medvirket til en let og smidig afvikling uden problemer. Vores buschauffør Theo, som udover at køre roligt og velovervejet, var også primus motor for picnic i felten, så vi derved kunne spare transport, og optimere fugletiden på gode lokaliteter. Alle deltagerne bidrog på bedste vis til en dejlig forårstur i det sydøstlige Europa.

Turen afslutningsmiddag blev holdt i den smukke og historiske by Koprivstica i Bulgarien, hvor det også blev til en byvandring i de historiske huse. En værdig afslutning på en sommerlig og begivenhedsrig fugletur med DOF Travel.

På turen kærede vi på demokratisk vis dagens fugl, ligesom vores gættekonkurrence over antal arter, blev vundet af Ellie, hvilket udløste en flaske bulgarsk brandy.

Denne rapport indeholder:

- Deltagerliste
- Rejseplan
- Rutekort
- Dagbog
- Samlet artsliste
- Tjekliste over arter og artstotaler
- Sommerfugleliste
- Planteliste

Tak til Niels Jørgen, Kurt, Torben, Jan, Kirsten, Karen, Flemming og Nikolaj for de flotte billeder, der pryder denne rapport. Tak til Niels Jørgen for herlige Limerick-vers under turen og medtaget i denne rapport under mottoet: *Må kun citeres til folk, der kan lide fugle!*

Tak til Kurt for udarbejdelsen af listen over sommerfugle- og småkryb, og tak til Flemming og Niels Jørgen, som bidrog hertil med levering af sommerfuglebilleder. Tak til Kirsten for udarbejdelse af planteliste. Også en tak til Finn E., som har fulgt turen på GPS og fremstillet Google-maps med turrute. Tak til Nikolaj, som trofast har noteret hver dag under turen, og som sammen med den daglige tjekliste danner grundlag for artslisten.

Og sluttelig tak til alle deltagere for et stort engagement og en positiv indstilling.

Deltagerliste:

Finn Ennemark, Virum
Ebba Pilmann og Niels Jørgen Rasmussen, Roskilde
Mona og Arne Borg, Albertslund
Karen og Flemming Lang, Ballerup
Martin Nielsen, København
Thorbjørn Jensen, Virum
Henning Frost-Christensen, Birkerød
Kirsten og Leif Møller-Hansen, Holte
Georg Guldvang, Århus
Finn Henriksen, Århus
Torben Laursen, Harlev J.
Jan Enoksen, Kokkedal
Else Roug og Kurt Christensen, Fredensborg

Eleonora Ilieva (Ellie) – Lokalguide
Nikolaj Christensen, Brønshøj, DOF Travel turleder
Peter Lafrenz, Glostrup, DOF Travel turleder

Holdet samlet i Kroprivstica. Foto: Theo med Nikolajs kamera.

Rejserute

Mandag den 22/4-13	Afgang CPH kl. 07.30 med mellemlanding i Wien og ankomst til Sofia kl. 12.45 lokal tid. Bustransport til Trigrad Gorge med stop ved Bachkovo Monastery, videre via Plovdiv til Teshel Village og Trigrad Gorge. Overnatning: Orphei Hotel, Teshel Village
Tirsdag den 23/4-13	En times morgenvandring fra hotellet i Teshel. Morgen og formiddag Trigrad Gorge. Eftermiddag: Vandretur fra Trigrad Village ad stien mod Yagodina og retur. Overnatning: Orphei Hotel, Teshel Village.
Onsdag den 24/4-13	Tidlig morgentur til Trigrad Gorge. Transfer til Melnik birding enroute. Stop ved Goce Delchev, Pirin Mountain ved passet Popski Preslap og Harsovo. Aftentur omkring Melnik. Overnatning: Uzunova Kashta Hotel, Melnik.
Torsdag den 25/9-13	En times morgenvandring fra hotellet i Melnik. Morgen: lærkestedet ved Harsovo. Formiddag og eftermiddag: Rupite-området (Kozhuh bjergkam og mindelund) Sen eftermiddag: Vandretur fra Rozen til Melnik, herunder besøg i Rozenski Monastery. Overnatning: Uzunova Kashta Hotel, Melnik.
Fredag den 26/4-13	Afgang og tjek ud fra Melnik. En times stop ved lærkelokaliteten ved Harsovo. Transfer til Kerkini Lake med stop ved den bulgarske/græske grænse, Promachonas Forest samt Mandraki Harbour og Kerkini Harbour ved Kerkini Lake. Overnatning: Erodios hotel, Lithothopus Village.
Lørdag den 27/4-13	En times morgenvandring fra hotellet i Lithothopus Village. Besøg Lake Kerkini hele dagen: - Veronica Trails (trail A+C+E) - Glossy Ibis trail og Eastern Embarkment - Mandraki harbour Overnatning: Erodios hotel, Lithothopus Village.
Søndag den 28/4-13	Morgentur med bus til grusgrav nær Lithothopus Village. Transfer til Volakas og Falakro Mountains med stop i Sidiokastro (klippespætmejselokalitet) og videre via Menikio bjergene og byen Vrondou til Volakas Village. Overnatning: Hotel Monopati, Volakas Village.
Mandag den 29/4-13	Morgen-formiddag i Falakro Mountain til skicenter i 1740 moh. Eftermiddag transfer til Nestos River delta med stop i byen Kavalo og Eratino Lagoon, Nestos. Overnatning: Hotel Aphrodite, Keramoti.

Tirsdag den 30/4-13	En times morgenvandring fra hotellet i Keramoti. Hele dagen besøg i Nestos River Delta: - Laguner NØ for Keramoti: site F (Chaidofto Marsh) +G (Come-on-the-Spurs) - Agaisma Lagoon: site D, (stranden ved The old wader pool) +C (Agaisma lagoon) + D igen Overnatning: Hotel Aphrodite, Keramoti.
Onsdag den 1/5-13	Morgen: Nestos Gorge og udsigtspunkt (940 moh). Transfer til Evros via Porto Lagos med stop ved: - Glyfada Lake - Ismarida Lake - Kalamokastro town Overnatning: Thrassa Hotel, Ticero Village.
Torsdag den 2/5-13	Evros River Delta hele dagen: - Information center - Eastern area (Military zone): site 17 (Spur-winged flats) +15 (Swan Lakes) +13 (Paloukia Lagoon) - Western area: site 7 (Anthia marshes) +8 (The beach) +1 (Drana Lagoon) Overnatning: Thrassa Hotel, Ticero Village.
Fredag den 3/5-13	Morgen og formiddag: Daida Forest og gribbefodringssite. Eftermiddag: Lefkimi og Kapsolo Radio Mast (650 moh). Overnatning: Thrassa Hotel, Ticero Village.
Lørdag den 4/5-13	Morgen: Evros River delta Western area: site 7 (Anthia marshes). Formiddag: Lefkimi-området Transfer til Ivailovgrad via den bulgarske grænse ved Drabisna. Overnatning: Hotel Bor Hasienda, Ivailograd.
Søndag den 5/5-13	Morgen og formiddag: Orjahovo Gorge ved Jerusalimo. Transfer til Koprivstica via den kunstige sø Jaz Pjasacnik. Overnatning: Bashtin Kashta Hotel, Koprivstica.
Mandag den 6/5-13	Morgenvandring fra hotellet i Koprivstica. Formiddag: Landbrugsområde syd for Koprivstica og byvandring i Koprivstica Town. Transfer til Sofia med afgang til CPH via Wien kl. 18:50. Ankomst CPH kl. 22.00.

Dagbog

Mandag den 22. april 2013

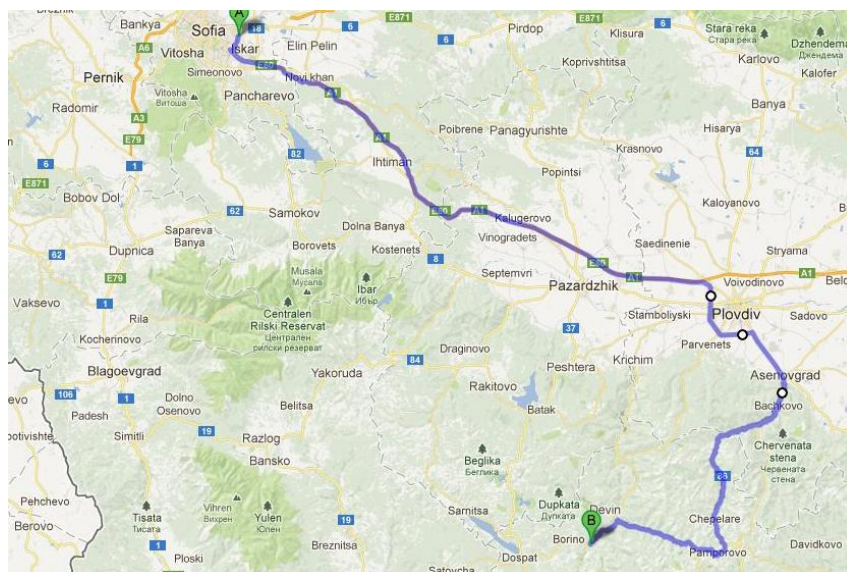
Holdet på 20 sidder nu i Austrian Airlines Airbus A320 proppet til randen, og med 6 overbookninger. Desværre har der været tre afbud til vores tur kort før turstart. Med ønsket om god bedring til de tilbageblevende fra alle i gruppen. Vejret i CPH er overskyet og 8 grader. Den lange og kolde vinter har forsinket fugle-foråret med godt en måned. Det har også været hele 26 år siden, at vinteren har været så kold. Også sydøst Europa har mærket Sibiriens kulde, så det bliver spændende at se, om alle de lokale fugle nu er ankommet. Det må forventes, at nordligere trækfugle også er noget forsinket, så måske får vi en lidt anderledes fuglesammensætning end forventet.

I dag strejker alt Lufthansa's personale, og 1700 fly er aflyst. Da flybilletterne skulle bestilles for godt et år siden, var valget mellem Lufthansa via Frankfurt og Austrian via Wien. Det blev heldigvis med Austrian, så vi slap for en masse hyr med ombookninger og forsinkelser.

Take off kl. 07.30. Flyvetid 1 time og 30 min. Landing Wien kl. 09.00 til 13 grader, diset men skyfrit. Ved landingen flyver vi ind over Neusiedler See. På landingsbanen ser vi 1 gråkrage og 1 tårnfalk mellem kl. 9-10. Efter en lang vandring kommer vi til gaten, hvor vores fly er parkeret. Det er en Airbus A319, som bringer os til Sofia, hvor Julia og Ellie venter med bussen. Forinden måtte vi igennem endnu en pas- og sikkerhedskontrol, og det var lige i dag, at der var planlagt ekstra kontrol af håndbagagen, så næsten hver anden taske blev gennemrodet og undersøgt. Selv vores Swarovski-teleskoper skulle undersøges og drejes på. Det var lidt pinligt, at den østrigske sikkerhedsmand ikke vidste, hvordan et Swarovski-teleskop virkede. Heldigvis kom alle igennem med det hele, bortset fra nogle sololier og en lommekniv.

Take off Wien kl. 10.35. Flyvetid til Sofia 1 time 30 min. Indflyvningen til Sofia gav synligt bevis på, at der stadigvæk var koldt på toppen. De høje bjerge omkring byen var plettet med snefaner. Det skyer til, men solen er fortsat dominerende. Temperaturen i Sofia er 18 grader. Landing kl. 13.45 lokal tid. Bulgarien er en time foran os. Husskade og en kærhøg sp ses på landingsbanen.

Ellie og Julia står klar, og efter at vi har tømmt Julia's bil for vandflasker, så suser hun afsted igen. Hun har travlt i øjeblikket, og det er jo godt for forretningen.

Sofia-Teshel 22-04-13. Udarbejdet af : Finn Ennemark

Sofia-Bachkovo Monastery kl. 14.30-16.00.

Motorvejen fra Sofia var ret medtaget, sådan asfaltsmæssigt. Så de tilladte 140 km/timen var lidt omsonst at reklamere med her. Efter 30 km blev det dog bedre, men bussen måtte ikke køre så stærkt, selvom vi nåede 100 km/timen af og til. Georg opdager stork, men Thorbjørn råber lakrids, så Georg må afskrive lakridsposen. Det er jo sådan på Peters ture, at der på forhånd er udpeget 5 lakridsfugle, og den første, der råber lakrids til første obs af en af de fem udpegede arter, modtager en pose god dansk lakrids.

**Den Hvide Stork gav sorte lakridser,
spørgsmål rumsterer under mange isser:
Hvad gir en sort,
noget blødt eller hårdt
eller noget der sidder fast i gebisser?**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Nikolaj spotter alpesejler, men det er ikke noget særsyn her i Sofia, hvor den yngler talrigt. Efter vi har lagt Sofia bag os, kommer vi ud i det spirende forår. Lysegrønne skråninger, og tjørnen er så småt ved at blomstre. Inden vi rammer Plovdiv centrum, Bulgariens anden største by, drejer vi af mod syd til vores pausested Bachkovo Monastery. Inden klosteret kører vi igennem byen Asenovgrad, hvor hovedgaden var spækket med forretninger der solgte brudekjoler. Rundt om byen ligger 5 klostre, 15 kirker og 48 kapeller, hvorfor byen har fået øgenavnet "Little Jerusalem", hvor mange bulgarere kommer for at forberede deres bryllup og kirkelige handling.

Bachkovo Monasteri: kl. 16.00-17.00.

Vi får en times pause ved Bachkovo Monastery, så der bliver lige tid til et kort besøg i klosteret alternativt lidt fugleobs. I klostergården yngler rødrygget svale, så klostergængerne får en flot oplevelse med de rødryggede, udover stemningen i det gamle kloster, som er et vigtigt monument for den kristne arkitektur og et af de største og ældste østlige ortodokse klostre i Europa. Klosteret blev grundlagt i 1083, men blev ødelagt af den anden bølge af den tyrkiske invasion, men blev genopbygget i 1500-tallet.

I kløften inden klosteret sås adskillige fine klippesvaler. To prikfugle viser sig at være lille skrigørn og dværgørn.

**Verdens mindste Dværgørn
var kun en lille prik
-og tænk den var så lille,
at de fleste så den ik'!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Rødrygget svale pudser sig. Foto Niels Jørgen Rasmussen

Vi kører nu mod Trigrad-kløften. Vi satser på, at vi lige kan nå 1times obs i kløften, inden mørket sænker sig. Mauersläufer skal lige have en chance. Det trækker op til en lille byge, og ja, vi får lidt vand.

I byen Chepulare ligger Bulgariens eneste skifabrik, der producerer de kendte ATOMIC ski. Fabrikken, der kaldes Pomporovo-Ski, er en af de største skiproducenter i verden. Et års produktion er løbet op i 240.000 par alpine ski, 120.000 sæt skistave, 30.000 snowboards og 280.000 par skistøvler. Vi kører igennem Pomporovo Ski Resorts i 1600 meters højde. Byen var DOF Travel-destination på Bulgarien-turen i 2010, men udbygningen af byen har presset naturen omkring byen, så der er nok ikke så meget mere at komme efter her, selvom gråsejleren yngler her. Der er dog ingen gråsejlere her endnu, og snetunger ligger fortsat langs floden. Det var ikke lige sneboldskamp, vi havde forudset os på denne tur.

Hmm – mon ikke at det betyder langrand forbudt. Foto: Kurt Christensen

Vi kører gennem Shiroka Laka her i de sydlige Rhodopi-bjerge i godt 1200 meters højde. Byens huse, som er fra 1700-tallet, er meget velbevarede og udpeget som Unescos Verdenskulturarv.

Ankomst Thesel Village kl. 19.00.

Vi ankommer til Thesel Village, hvor vores hotel ligger. Vi opgiver planen om at tage til kløften, da kl. er 19.00, og det snart er mørkt. Indkvartering og dinner kl. 20.15 med 3 retter – rigeligt med mad. Tomatsalaten med feta er altid værd at nævne. Karmenitza øl i 2 varianter, herligt med brown-udgaven. Og værten giver Rakia, Bulgariens nationaldrik, som forstærker rejsetrætheden for nogle, og giver opstemthed for andre. Rakia eller Rakija er en alkoholisk drik på normalt 40%, men oftes holder en hjemmeproduceret udgave på 50-60%. Den tilvirkes af destilleret gæret frugt, og den er meget populær på hele Balkan.

Vi har i dag været lige lovligt tæt på to modkørende lastbiler. Begge kørte for stærkt i svingene på de snoede bjergveje, da de pludseligt dukkede op bag klippen i et hårnålesving. Godt Theo, vores chauffør, var vågen. Uha, da da.

I dag har vi set blot 56 arter på en forårsdag i april. Men det har jo også været transport det meste af dagen.

Dagens fugl: Rødrygget svale.

**En Rødrygget Svale lod sig overtale
til at lade ryggen bemale.**

**Den blev neongrøn,
var ej længere køn
så det var en beslutning af de fatale!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Tirsdag den 23. april 2013

Vejr: 0-6/8, svag vind, 4-18°C

Omkring hotellet i Thesel: kl. 06.00-07.00.

De fleste valgte morgenturen kl. 6 fra hotellet i Thesel. Det var klart, men køligt. Vandstær og bjergvipstjert er karakterfugle, så der var rig lejlighed til at nærstudere og høre disse arter. Klippeværpling sås kortvarigt af nogle fra gruppen. Ellers kun mere – efter danske forhold – almindelige arter, såsom rødhals, gærdesmutte, sort- og sumpmejse.

Morgenmaden var klar kl. 7, og den var meget enkel. Det var en vaffellignende vandbakkelse med feta indeni og syltetøj ovenpå - thats all. Den smagte skam udmærket, men det var lidt af et sukkerchok.

Trigrad Gorge: kl. 07.40-17:30.

Kl. 07.40 kører vi mod Tigrad kløften, og forhåbentlig murløberen. Denne utroligt smukke og naturskønne kløft er en af de bedste lokaliteter i Europa for murløber. Og vi blev ikke skuffet. Der gik ikke mange minutter før Finn H. spottede en murløber på den nordlige klippeside. Kun få nåede at få den at se. Den lille fugl fylder ikke meget så langt væk. Og sådan gik det meste af formiddagen. Den bliver opdaget, flere når at se den, og vupti væk. Men til sidst fik alle set den ok, om end der var plads til forbedringer.

I ventetiden oplevede vi, at de skrigende vandrefalke overleverede bytte i luften. Imponerende skue i en intens lydkulisse, her i nærheden af indgangen til Devils Throat, en grotte med en flod, der falder 42 meter ned i et hul i undergrunden, og som ingen ved hvor bliver af. I 1970 forsøgte to unge dykkere at bryde den 60-årige gåde. De returnerede aldrig fra deres ekspedition, og siden har ingen haft lyst til at udfordre flodens løb. Grotten huser i øvrigt cave long-winged bats.

Vi ser ingen alpesejlere, så de er ikke ankommet endnu. Klippesvalerne har travlt med at finde mudder til deres redebyggeri. De rødryggede svaler ses flere steder i småflokke, specielt ved byen Trigrad, hvor de yngler. Vi tilbringer hele formiddagen i kløften, og spiser picnic på P-pladsen. Herefter tager vi til Trigrad by. Forinden har vi et lille stop på plateauet ved et hotel, hvor vi ser fine rødtoppede fuglekonger (1 par) i nogle birketræer, der endnu ikke er sprunget helt ud. Endvidere en flot han af husrødstjert.

Fra Trigrad by kører vi så langt op vi kan med bussen, hvorefter vi påbegynder en vandretur op ad en sti i skoven og op til kløftens kant. En smuk tur, som var planlagt at ende nede i bunden af kløften, men regnen har gjort stien ned til et risikabelt projekt, hvorfor vi må tage stien tilbage, hvor vi startede. Ved kløftens kant var der en svimlende udsigt, og kun et skridt ned. På turen kom flere småfugle i bogen, bl.a. misteldrossel og sydlig fyrremejse, ligesom gråspætten gjaldede nede i dalen (måske var det alligevel sortspætten!!). Karen hører karmindompap, men hun lod sig ikke sådan narre, og turlederen måtte sande, at fløjteriet ikke havde den ønskede effekt. På vej tilbage til bussen, så vi nogle meget samarbejdsvillige klippeværplinger (par).

Tilbage til hotellet kl. 17.30 og middag kl. 19.00 med balkan laks – en dejlig spise. Desserten – karamelrand – var ligeledes velsmagende for den søde tand.

I Teshel-området findes 7 bjørne og 20 ulve. Bag hotellet kan tjuren opleves spillende. Det kræver dog den rette årstid, og en vandretur i skoven i mørke tidligt om morgenen, i terræn uden stier.

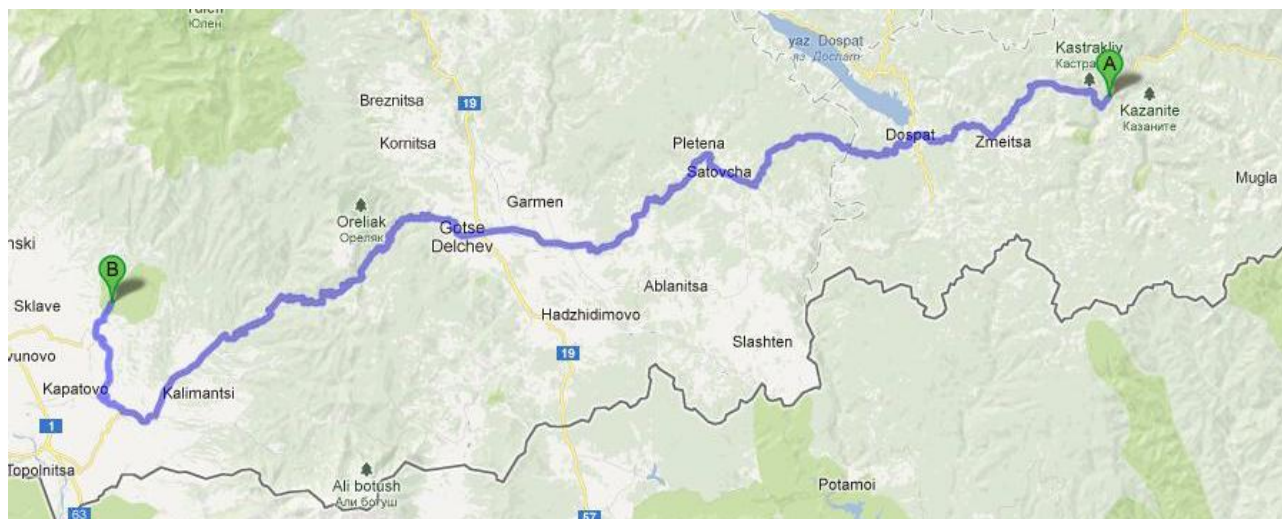
Dagens fugl: Murløber

**En Murløber på løbetur
løber op af hver en mur.
Stop et øjeblik
i min optik,
ellers bliver jeg skuffet og sur!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Onsdag den 24. april 2013

Vejr: 0-3/8, svag vind, 0-24°C, morgentåge i Trigrad kløften

Teshel – Melnik 24-04-13. Udarb af Finn Ennemark

Trigrad-kløften kl. 06.40-07.30.

Vi forsøgte os med murløber igen, så vi var ved P-pladsen i bunden af kløften kl. 06.20. Der blæste en kold vind ned gennem kløften, og temperaturen var tæt på frysepunktet her i 700 moh. Det var simpelthen for koldt til at stå og lytte efter murløberens spæde sang. Bjergtoppene var indhyllet i tåge efter aftenens regnbyge, så efter 5 minutters lyt gik vi downhill langs vejen for at få varmen. Efter tunnelen stoppede vi igen 5 minutter (denne gang i læ af klippen) ved murløberens gamle redested, dog uden succes. Herefter gik de fleste fra holdet yderligere nedad og efter svinget blev der igen lidt læ, og vi fik hørt sangdroslen med dens smukke sang. Tilbage i modvinden op ad bakken, og vi får varmen igen. Nogle af fotografierne var blevet ved tunnelen, så alle fremmødte på dagens tur, på nær Georg og Finn H. som blev på P-pladsen, stod og skuttede os, og ventede på en undskyldning til at gå tilbage til bussen.

Pludselig kunne vi høre alpesejlerne, men de er væk i tågen. Der kommer dog lidt huller i skyerne, så vi får glimt af en større flok. Så nu er de på ynglepladsen igen, herligt. Pludselig dukker murløberen op på vores side af kløften. Den flyver herefter over på den anden side af kløften, her hvor kløften er smallest, og lader sig se fint under fødesøgning på den stejle klippe. Og pludselig flyver den over mod os og sætter sig ca. 20 meter på klippen bag os. Herefter begynder den på sin

småflagrende måde at bevæge hen i mod os. Den begynder tilmed at synge dens spæde sang, ligesom vi hører dens kald – vildt. Den må have rede her på klippesiden, hvor vi også så den på 2010-turen. Vi fortrak stille og roligt, så den kunne få ro, og vi fik alarmeret Georg og Finn, der også fik en fin obs.

Murløber på klods hold. Foto: Jan Enoksen

Veltilfredse satte vi os i bussen for at køre tilbage til hotellet. På vejen ned sad et krybdyr på vejen, og Peter fik råbt stop. Men Theo kunne ikke nå at stoppe så hurtigt. Heldigvis kørte han ikke ildsalamanderen over, og så der kom gang i fotograferne. En modkørende bil blev resolut stoppet, og chaufføren troede mindst, at der var meneskelige trafikofre.

Morgenmad kl. 8, tjek ud, og så afsted mod Melnik kl. 9. Proviantering i Goce Delcev. Forinden stop i forbindelse med ”masse obs” af aftenfalke, nær byen Dolno Dryanova. Mindst 26 fugle fløj rundt på insektjagt, herunder mange hanner. Men der var også flere andre interessante fugle: slangeørn, gøg, rødhovedet tornskade, gærdeværling, toplærke og biæder.

Pirin Mountain – passet Popski Preslap: kl. 12.30-14.00

Fra Goce Delcev kører vi de 15 km op i Pirin Mountains til passet Popski Preslap i 1120 moh, hvor vi skal se efter lidt bjergfugle, samt ikke mindst have picnic. Nogle gråsejlere lader sig se flere gange over P-pladsen, sammen med rødryggede svaler og landsvaler. I nåleskoven, hvor der er ved at blive bygget sommerhuse, ser vi flere nye turarter, som godtnok ikke er bjergfugle i vores forstand, men hjemlige fugle, der ses oppe i højderne: jernspurv, lille korsnæb og træløber. Gulirisen synger, og ses i sangflugt. Flere rødtoppede fuglekonger både ses og høres. Inden afgang får vi serveret Theo's picnic, og Ellie har inviteret en udsultet jagthund med til bords.

Vi kører herefter ned ad passet mod Melnik. Bøgen er ikke sprunget ud i 800 meters højde, men længere ned ad bjerget står løvskoven lysegrøn og jomfruelig. I horisonten ses bjergene med masser af sne på toppene.

Vi stopper ved lærkelokaliteten Harsovo lige syd for Melnik. Her har vi – udover et fantastisk udsyn – en håndfuld korttåede og et par toplærker. Tidligere var der langt flere lærker her, så området er kun en skygge af sig selv, selvom her fortsat er smukke bakkedrag og græsområder. Vindyrkning har nu overtaget et stort område, og så er historien den samme, som over hele kloden: menneskelig udvikling medfører naturmæssig afvikling.

Melnik er den mindste by i Bulgarien med kun 395 indbyggere. Byen har hele 96 bevaringsværdige huse, herunder det tyrkiske fængsel, som også er vores hotel. I 1800-tallet bestod byen af 1300 huse, 70 kirker og en befolkning på 20.000 indbyggere. Men en altødelæggende brand i slutningen af 1800-tallet ødelagde hele byen.

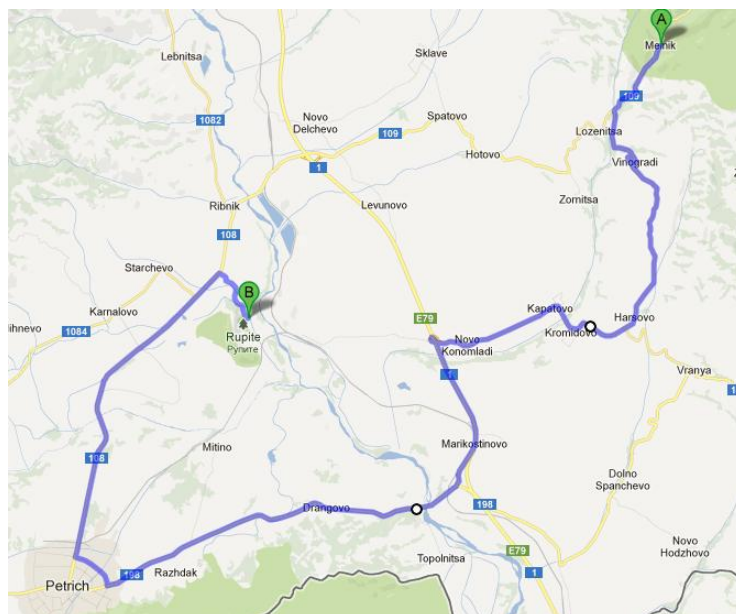
Fængselsinspektøren tog i mod os, og så var den på vand og brød (og vin) i 2 dage. Efter installation i fængselscellerne får vi udgang til en lille aftentur i den lokale "park" i byens nordlige udkant. Vi får hilst på en Hermann's Tortoise og – vist nok – en stor snudebille. Fængselsmenuen bestod af salat, spinatsuppe, kyllingekompot og yoghurt. Drikkevarerne bestod af vand og rødvin i store mængder (for dem som havde lyst og ku' li' vinen).

Vi hører dværghornugle fra den åbne fængselsgård.

Dagens fugl: Aftenfalk

**Aftenfalken blev dagens fugl,
mere end 30, det er ret cool!
Et tilfældigt sted
var heldet med.
Vi vandt i rovfuglenes lykkeshjul!**
/Niels-Jørgen Rasmussen

Vejr: 0-1/8, svag vind, 5-24°C

Melnik – Rupite 25-04-13/Finn Ennemark

Melnik: kl. 06.00-07.00

Morgenholdet var skrumpet ind. Den lokale Retsina/Rakia kombineret med den "fyldige" rødvin havde udsuget energien for nogle af deltagerne. De som mødte op blev belønnet med et intensivt fuglekor fra kl. 6. Fuglearterne var næsten de samme, som i går eftermiddags. En spætte forsinkede tilbageturen til morgenmaden. Det var dog kun en stor flagspætte, der hakkede i det. Forsinkelsen betød dog ikke så meget, for fængselsinspektøren var ude at hente brød. Afgang Melnik kl. 08.10.

Harsovo: kl. 08.15-09.30

Første stop var gensyn med lærkerne ved Harsovo. Og vi var lige kommet ud af bussen før de første kalenderlærker sang om kap, og de lod sig se både siddende og flyvende, og i fuld sang. Morgenlyset var perfekt, så det var en stor oplevelse at opleve lærkerne på tæt hold. Landskabet var, her i morgenlyset, endnu flottere end i går eftermiddags med udsigten til de snedækkede bjergtinder. Læg hertil sangkoret fra de syngende lærker. Morgenstemningen var helt i top. Harsovo er fortsat et besøg værd.

**En Kalenderlærkes job er besværlig;
den er totalt afhængig af vejrlig.
Skinner sol, synges højt-
og i regn: Ikke en døjt-
og frost og sne er totalt ubærlig!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Rupite-området: kl. 10.00-13.30.

Efter Harsovo kører vi til Rupite-området. Desværre var der vejarbejder, som gav omkørsel og fejlkørsel, pga manglende skiltning. Vi stoppede ved mindeparken for Baba Vanga nær Struma floden. Baba Vanga var en blind bulgarsk mystiker, clairvoyant og herbalist, som tilbragte hele sit liv i Rupite-området i Kozhuh bjergene. Området er også berømt for de varme vulkanske kilder, og folk kommer langvejs hertil, da de tillægges helbredende virkning. Baba Vanga forudsagde kommunismens fald overfor den daværende kommunistleder, der blot grinede af hende uden at overveje, at det godt kunne gå hen og blive sandt.

Vi gik en tur langs bjergkammen overfor mindelunden og de varme kilder. Der var flot medlys på bjergkammen, så det blev en utrolig smuk lille vandretur. De flotte middelhavsstenpikkere boede her, og vi hører flere hortulaner synge, men de lader sig desværre ikke finde i bjergskråningens bevoksning. Den første ørnevåge sås flyve over bjergkammen i flot medlys, tilmed sammen med en musvåge, så proportionerne med lange vinger, lang hale og 1½ gang så stor størrelse, kunne ses meget pædagogisk. Vi går over engen, og ser flere orkide-arter, bl.a. den meget smukke Flue orkide. På tilbageturen finder Arne en pungmejserede, som ikke var helt færdigbygget. Turladelsen senior påpegede, at pungmejsen ikke ville komme, når der stod en skov af fuglefolk, så anbefalingen var, at vi fortsatte vores tilbagetur til bussen. Fotograferne lod sig dog ikke overbevise, og forblev på stien for at vente på pungmejsen. Og de blev i den grad belønnet for deres ihærdighed. Pungmejseparret dukkede op ved reden, for hannen skulle have hunnen til at acceptere den, og da de tilmed indledte en parring, var der blandt de tilbageværende ikke et øje tørt. At så hele parringen blev foreviget i fotografier, var jo helt fantastisk.

Picnic i mindelunden nær det 70 grader varme termalbad. Under picnic'en opdager Peter en stor fugl, men han har ikke sin kikkert ved hånden. Peter mener, at det godt kan være en pelikan (=lakridsfugl), og Finn E. bekræfter, at det er en pelikan. Og Peter venter på ordet "lakrids", men der var stille, indtil Thorbjørn råber lakrids, og nakker lakridspræmien for næsen af Finn.

Efter picnic'en går vi en tur til nærliggende skov. Der var dog ingen shortcut over floden, så vi besluttede at gå udenom, en tur på ca. 10 minutter langs vejen. Men der var vist meget længere, så vi opgav hurtigt den løsning, og der blev fløjtet på Theo. Herfra kørte vi ud til hovedvejen, og ind ad en nærliggende markvej. Da vi så endelig var nået rundt, så var skoven ryddet! Niels Jørgen og Thorbjørn måtte undvære deres kaffe for nothing.

Vandretur fra Rozhen til Melnik: kl. 14.30-19.00

Vi beslutter så at køre tilbage til Melnik-området, nærmere bestemt til Rozhen, hvor stien til Rozhen Monastery udgår, og som fortsætter til Melnik gennem et område, der kaldes Pyramiderne. Inden vandringen var der kaffe og øl i udskænkingsstedet i Rozhen. Vandreholdet drog af mod klosteret, og busholdet tog til hotellet.

Vi måtte gå fra Rozhen til klosteret, da bilvejen var blokeret af jordskred efter regn. Klosteret er det største i Pirin Mountain. Vi kom ind og så flere rum på 1. salen, bl.a. bageriet og spisesalen. Kirken er fra det 15. århundrede, og er den er meget velbevaret. Porten til klosteret var mærket af talrige skudhuller. Et historisk sted.

Fra klosteret gik vi videre op på toppen af bjergkammen. Herfra havde vi en fantastisk udsigt over de pyramide-agtige bakker, som dannes ved erosion af leret. Herfra startede den – til tider – lidt for spændende nedstigning. Den porøse jord var let at skride i, men ved fælles hjælp kom alle helskinnet igennem den svære passage. Afskræmningen var ikke helt intakt, så det var med lidt bævren, at vandre her på bjergskråningen. En falk sidder på en pyramidespids. Alle er enige om at det er en vandrefalk, men som vi kommer over i en anden vinkel, bliver der tvivl om bestemmelsen. Desværre flyver den downhill, så vi ser den ikke mere. En hvidskægget sanger afbryder os lidt i falkeobsen. Nedturen er ikke markeret helt så godt, så vi ender med at gå ned ad en udtørret floddal til vi omsider når Melnik by.

Sen eftermiddag havde Ellie arrangeret et besøg på den helt nye Vinfabrik ved lærkestedet ved Harsovo. Hele installationen er som sagt nyetableret, så der har ikke været brygget vin endnu. Det begynder, når 2013-høsten er klar i efteråret. Efter rundvisningen var der vinsmagning af tre af deres vine, og disse var acceptable uden at være prangende.

Tilbage til fængslet og lidt forsinket aftensmad kl. 20.10. Menuen var salat, brændenællesuppe, fyldte peberfrugter og "sukker-fingre". Tjekliste og tilbage til cellerne kl. 22.30.

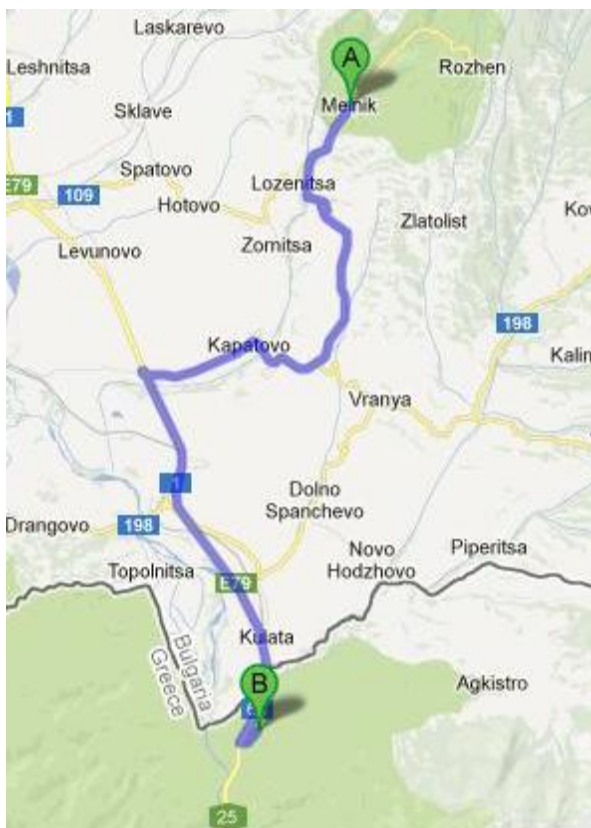
**Lakridsbussen kører i morgen af sted,
og den har kun gode minder med.
Det tyrkiske fængsel
bliver savnet med længsel,
og hans rødvin gør os ej mer fortræd!**
/Niels-Jørgen Rasmussen

Dagens fugl: Ørnevåge

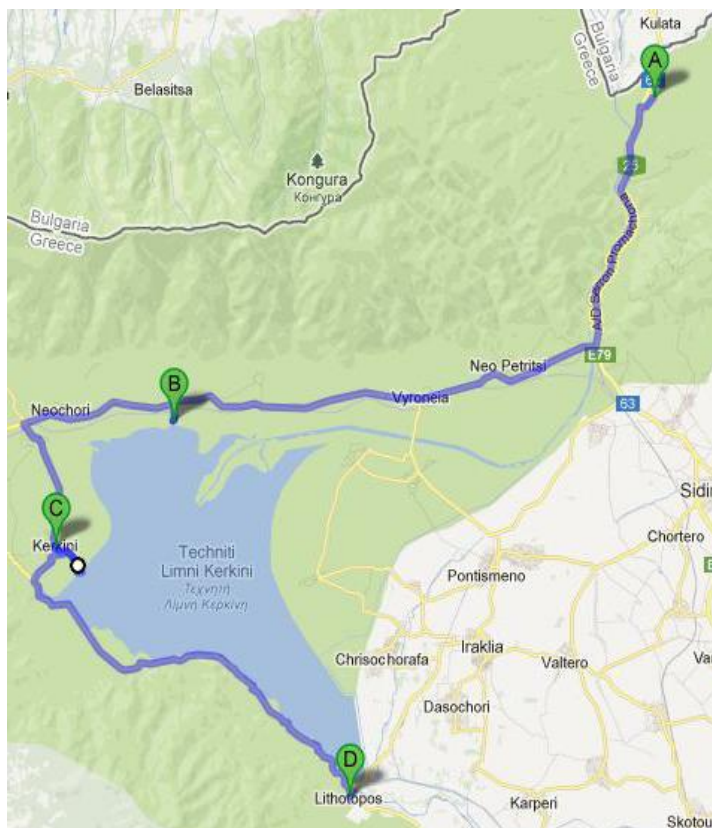
**Gårsdagens fugl var Ørnevågen,
halebeskrivelsen var helt efter bogen.
Musvåge pas-de-deux
i et vildt miljø:
De svæver synkront på øjelågen!**
/Niels-Jørgen Rasmussen

Fredag den 26. april 2013

Vejr: 0-1/8, svag vind, 8-28°C

Melnik – Promachonas 26-04-13

Promachonas – Lithothopos 26-04-13/Finn Ennemark

Så har vi alle fået udgangstilladelse fra fængslet, og vi kan pakke og tjekke ud fra Uzunova Kashta Hotel. Vores kufferter bliver større og større pga vækst i snavstøj, der jo ikke ligger pænt i kufferten. Theo opgiver at få alle kufferterne i bagagerummene, så bagsædet-holdet får lidt kufferter til at lægge benene op på (og lidt mindre siddeplads).

Harsovo lærkelokalitet: kl. 08.00-09.00.

Vi er her 15 minutter før end i går, og alligevel er fuglesangen knap så markant. De sydlige nattergales antal er halvveret. De har fortsat deres træk nordpå, og nye er ikke kommet til i samme antal. Og de korttåede lærker lader sig kun se med en fugl. Kalendarlærkerne var på plads, og så blev der set/hørt 2 østlige mestersangere, den ene endda fotograferet af Nikolaj. Torben var på mellemhånd, og måtte formidle informationerne fra de to grupper.

Vi kører videre til en stenspurvelokalitet, men vi giver den nok ikke tid nok, og kører med det samme igen, så vi kan komme sydpå til Grækenland.

Den græske grænse kl. 10.40.

Inden grænsen opdager Martin en kirkeugle i en skorsten. Alle når at se uglen inden den hoppede ned i skorstenen. Den bulgarske grænseby Kulata er fyldt op med storkereder og storkene svæver

over byen, ligesom en sort glente flyver over vejen. Ved grænsen er der kø for personbiler, men ingen ved busser/lastbiler. Vi får tjekket passene af to toldere – grundighed er godt. Theo afleverer dokumenter og betaler vejafgift – 45 lev.

Vel inde i Grækenland opdager Jan en ellekrage ved en grusgrav. Vi er lige trådt ud af bussen, da Georg råber mulig rosenbrystet tornskade, og ganske rigtigt sidder den i et lille træ 300 meter væk.

Promachonas Forest: kl. 11.20-12.30.

Vi besøger den højstammede skov, der gennemløbes af flod Strimonas (Struma i Bulgarien), lige efter vi er kommet ind i skoven. Udover muddersko og myggestik får vi nogle spætter i bogen: 3 store og 1 grøn. Hertil syngende balkanfluesnapper siddende højt oppe i en udgået gren. Undersøgte et passende hul i stammen til rede, og pludselig var hunnen der også. Forinden havde vi prøvet et andet spor, men det var for tilgroet. Heldigvis for det, få så får vi alle set en 2k hun steppehøg under træk nordpå. En overraskende obs her i en lysning i skoven. Den skruer op og forsvinder hurtigt.

På vej til Kerkini opdager Nikolaj en ung kongeørn fra motorvejen til Thessaloniki. Vi lusker os ud af bussen, så alle kan få den at se.

Ankomst til Kerkini Lake kl. 13.00.

Den spanske spurv yngler i kolonier under storkerederne. Foto: Kurt Christensen

Mandraki Harbour: kl. 13.30-15.00

Så kom vi til Kerkini Lake med alle dens vandfugle. Hejrer, skarver, pelikaner, lappedykkere ses, men også terner og de første drosselrørsangere høres. Vi ser spredt rovfugletræk. Falkene følger bjergkæden, medens de sorte glenter tager højde og flyver over bjergene nordpå. En balkanhøg, han, følger falkeruten. Vi afslutter med en lille skrigørn. Arne hører lakrids-hærfugl, og nu har man lært at sige lakrids før hærfugl. Endvidere opdager han to fine rosenbrystede tornskader bag lunden, hvor vi parkerer.

Dværgskarv i rolige omgivelser. Foto: Nikolaj Christensen

Kerkini Harbour: kl. 15.15-15.45.

Videre til Kerkini Harbour. I Lividia var der mindst 8 storkereder, som alle var besat. Vi skræmmer to skestørke op, som var søgt ind til et vandhul tæt på vejen for at søge føde. Vandstanden i Kerkini søen er høj, og det levner umiddelbart ikke de bedste fourageringsmuligheder ved søbredden. En stor regnvandssø var besat med hejrer, bl.a. en sølvhejre og to små skrigørne var gået på "land" på jagt efter insekter og krybdyr.

Vi ankommer til hotel Erodios i Lithothopus Village ved 16-tiden godt trætte. Indkvartering og afslapning ved hotelværelserne, der har flot udsigt over Kerkini-søen. Turladelsen senior hører stenhøne! Hvor dølen kommer den fra? Jo, det er såmen fra 2. sal, hvor Georgs spillemaskine bimler og bamler.

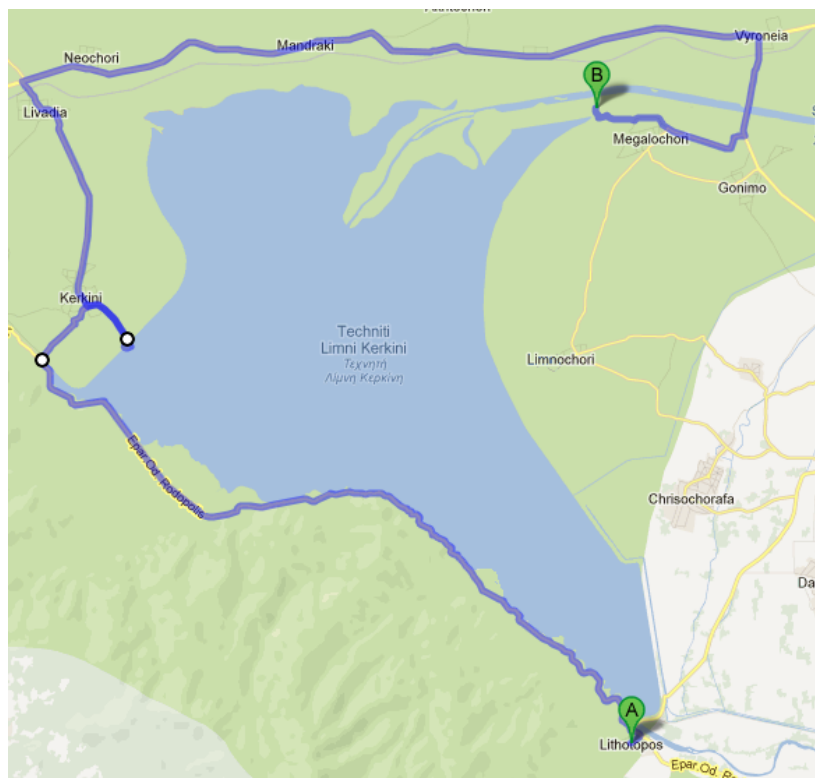
Niels Jørgen ser en natravn i lyset fra restauranten, mens vi spiser aftensmad.

Dagens fugl: Balkanfluesnapper.

**Dagens fugl burde være Elliekragen,
men som min favorit blev hun vragen.
I stedet: en Balkan Flue
snapper, måt'vi sluge
Anders kommt gar nicht mehr in Fragen!**
/Niels-Jørgen Rasmussen

Lørdag den 27. april 2013

Vejr: 0-3/8, svag vind, 12-27°C

27-04-13 Lake Kerkini/Finn Ennemark

Lithothopus Village – Below the dam (site 6): kl. 06.00-07.10.

Morgenholdet mødtes til sædvanlig tid – kl. 6. Værelserne ligger på en lille bakke over receptionen og restauranten, så det bliver til en lidt længere vandring frem og tilbage. Vi gik ned til dæmningen i Lithothopus Village, og tog det sydlige spor langs floden. Der var masser af vand i floden, så det var kun nogle fiskehejrer og fiskene skarver i floden, der lod sig se. En overflyvende – højt oppe – sort ibis opdaget af Jan var morgenens højdepunkt, hvis det da ikke lige var for de smukt syngende sydlige nattergale og månen, der gik ned, da solen stod op, og spredte sine stråler over bjergene. Og så var der lige tonsvis af dansemyg og et enkelt mudderhul, som var tilegnet konen i muddergrøften = Ellie, der ikke så sig for.

Veronica Trails (trail A+C+E i Steve Mills lokalitetsbog): kl. 09.00-11.30.

Vi kørte fra hotellet kl. 07.40 efter morgenbuffet i restauranten, som var lidt kontinental inspireret. Vi kører de 45 minutter til Veronica Trails, og stopper nogle gange bl.a. for et imponerende skarvfiskeri med godt 1000 fugle. Vi ser også den lille skrigeørn på samme sted som i går. Vi ankommer til den sædvanlige nattergale-musik, som kun overdøves af frøernes kvækken. Vi hører en lille flagspætte, og både gråspætte og syrisk flagspætte ses i samme træ. Endeligt blev der lukket lidt op for syn på spætter. Også hærfugl og biæder var medgørilig i dag.

Glossy Ibis strip og Eastern Embarkment: kl. 12.00-15.30:

Ved Glossy Ibis strip ses flotte krølle-pelikaner, og en ellekrage flyver over. Finn E. og Ellie ser en mulig yngre stor sorthovedet måge, der fløj over, og forsvandt mod søen. Ved det østlige dige (Eastern Embarkment) blev det til en længere gåtur på 2 x 2 km uden mulighed for skygge. Og her var der mange fugle, bl.a. vadefugle, et par andefugle og to sandterner, der rastede på en mudderbanke sammen med hættemåger.

Picnic ved Kerkini Lake. Foto: Kurt Christensen

Mandraki Harbour: kl. 16.10-16.40.

Dagens sidste stop var Mandraki Harbour, hvor vi ville kigge efter moseterner, og det lykkedes til fulde, da 20 hvidvingede, 20 hvidskæggede og 4 sortterner sås ude over søen. De hvidvingede og sortterne kom formentlig dumpende ned fra himmelen, og de hvidskæggede forsvandt, som dug for solen. Det er træktid, så tingene ændrer sig hurtigt. Og Karen troede, at en slange havde bidt hende i tæerne, da en smerte løb gennem kroppen. Men det viste sig at være Torbens ene teleskopben, som havde boret sig ned mellem tæerne. Den utilsigtede hændelse skabte stor tumult og morskab. Tilbage på hotellet kl. 17.30.

Krølle-bølle patruljen på vingerne. De fleste er ungfugle, men også to adulte fugle med de rødorange næb.
Foto: Jan Enoksen

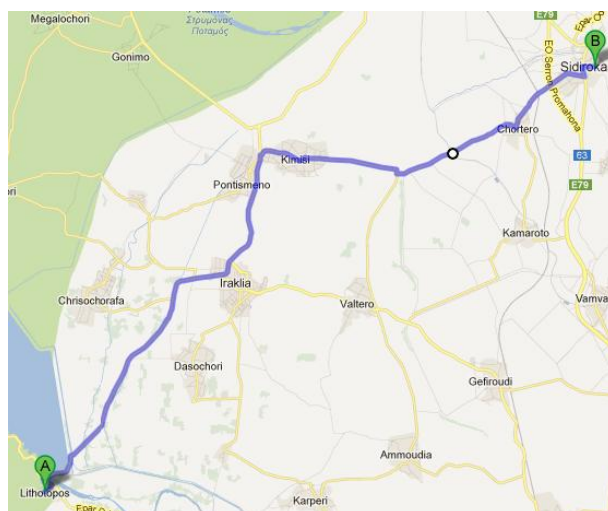
Dagens fugl: Krøltoppet pelikan

**Den Krøltoppede fik permanent,
så krøllerne altid var rigtig vendt.
Som smart Pelikan
er man lidt af en galan
og altid charmerende udadvendt!**

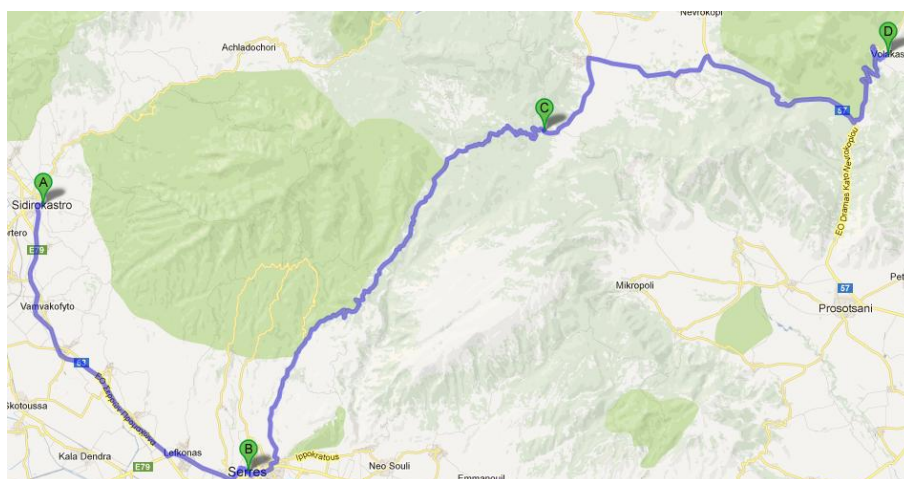
Niels Jørgen Rasmussen

Søndag den 28. april 2013

Vejr: 0-5/8, svag vind, 10-23°C

Lithothopos – Sidiokastro 28-04-13/Finn Ennemark

Sidiokastro – Volakas 28-04-13/Finne Ennemark

Grusgrav 15 km øst for Lithothopos: kl. 06.00-07.00.

Morgenholdet på 7 kører med bussen kl. 6 til en grusgrav 15 øst for hotellet i håbet om, at den store hornugle kan ses, selvom odds'ne var dårlige. Og nej, ingen hornugle, men i stedet to middelhavsstenpikkere, og i det nærliggende vandløb sås 2 nilgæs, som åbenbart også er nået til Grækenland. Ellie kender ikke til så mange obs fra Bulgarien, og slet ikke fra Grækenland.

Vi forlader nu hotel Erodios med den smukke udsigt og den søde værtinde.

Sidiokastro Town: kl. 08.30-09.25.

På en stejl klippe midt i byen ved en bro, havde både klippespætmejsen og blådrossel rede. Vi så begge arter flyve til/fra respektive reder med føde. Lige under klippespætmejsens rede havde et par alliker slået sig ned, for at bygge rede. Det så nu ikke ud til at det generede klippespætmejserne, og ungerne skal have mad, så de fløj stille og roligt frem og tilbage. Og så må spætmejserne stole på deres mudderkonstruktion, der som en lille ekstra tragt gør redehullet netop så stort, at kun en klippespætmejs kan komme ind og ud.

**Lakridsbussen kører og heldet er med
hen til et østligt Klippemejs-sted.**

**Den var parat,
vi så den i en fart
og fandt osse Blådroslens redested!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Klippespætmejsen ved rede. Foto: Jan Enoksen

Bjergene fra Serres til Volakas: kl. 10.25-15.45.

Fra Serres kører vi ad meget smukke bjergveje til Volakas via Menikio bjergene og Vrontdou og K. Nevrokopi. Første stop giver trækkende steppehøg, vandrefalk og en hun balkanhøg. Nikolaj får ny ædelart, da en gammel ådselsgrib (og lakridsfugl) glider ind over os. Men lakridsen tilfalder Kurt, som er hurtigst til at råbe lakrids. En middelhavsstenpikker ses i sangflugt ned over P-pladsen. Andet stop giver udover 6 larmende motorcrosscykler, 2 slangeørne, 1 langtvæk kongeørn og hedelærker, der synger deres skønne sang. Sort stork passerer i fint medlys. Tredje og sidste stop var på en stenhønelokalitet, hvor Ellie har set den tidligere på foråret. Men nej, ingen stenhøne i dag. I stedet havde vi syngende gulspurv (sjældent) og skovsanger, ligesom broget fluesnapper var ny art for Ellie. Herudover hørte vi en formodentlig tjur hun kalde, som Ellie så skyggen af, da den med vingeblafren fløj væk. Efter hjemkomst og tjek med andre fuglestemme-cd'er, fik vi kaldet af tjur-hunnen bekræftet.

**En Balkantjur var ude på tur,
kun for Ellie var den i fuld figur.**

**Der var nu lyde,
som folk kunne tyde,
så den er nu godkendt med bravour!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Volakas Village kl. 15.45 – temp. 21°C

Hotel Monopati ligger i den lille by Volakas med udsyn til Falakro Mountain, og ejerne er bulgarske.

Dagens fugl: Ådselsgrib.

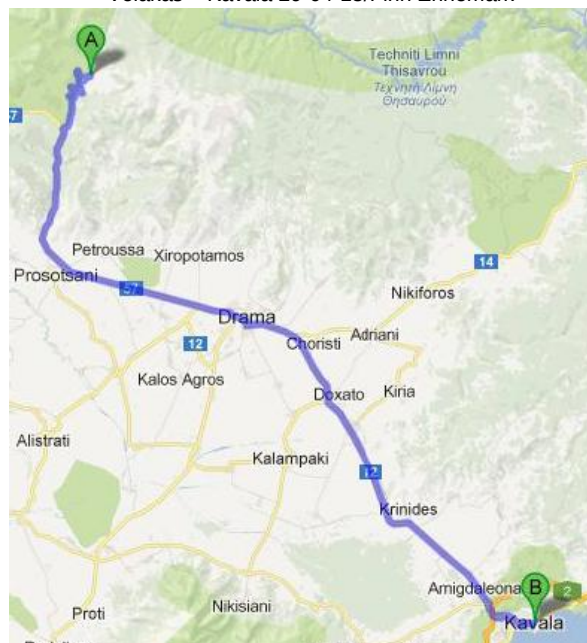
**Så trak Ådselsgribben lakrids
til glæde for hele bussens gebids.
På piratos skal gumles,
så knapt der kan mumles
i denne fantastiske bjergkuliss'!**

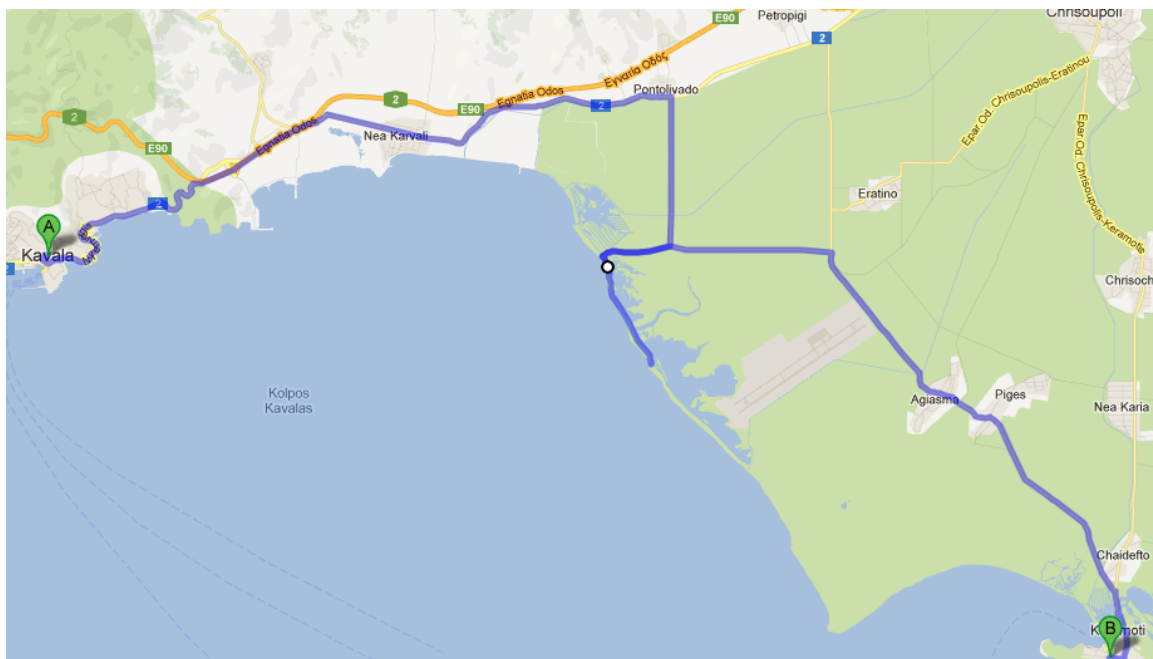
/Niels-Jørgen Rasmussen

Mandag den 29. april 2013

Vejr: 0-1/8, svag vind til brise på bjerget, 10-24°C

Volakas – Kavala 29-04-13/Finn Ennemark

Kalavala – Keramoti 29-04-13/Finn Ennemark

Falakro Mountain: kl. 06.00-10.00

Morgenholdet på 17 kørte af sted med en sandwich som overlevelseskit til Falakro's top, som er et yndet skisportssted - Falakro Skicenter. Og dagens program stod også på hønsejagt, da Ellie og Julia på deres research-tur så nogle af disse eftertragtede fugle. Men det blev andre aktører, der kom til at præge dagen. Første stop var den skråning, hvor stenhønen sås i april. Det var en større småt bevokset bjergknold med et – fra vejen – usynligt klippefremspring. Fuglen, der skabte opmærksomhed, var stendrosslen. Fra vejen gik vi spredt ned ad skråningen. Da turledelsen ser en fugl på en jernstolpe på en knold, for senere at forsvinde bag denne, skal dette jo tjekkes. Og sør'ne om det ikke er en flot han stendrossel. Den lever her på det stejle bjerg, som ligger bag knolden. Da knolden rundede svagt, så var klippesiden svær at se før man nærmest stod et skridt fra afgrunden. Stendrosslen lavede flere spektakulære sangflugter, og den kunne lide at sidde ned på skråningen på et lille fremspring. Deltagerne må nærmest læne sig ud over kanten, og turledelsen var meget bekymret for fotograferne, der jo kun har billeder i hovedet. Så turledelsen fik travlt med at få deltagerne til at træde nogle skridt tilbage fra kanten, så han selv blev helt svimmel (han lider lidt af højdeskræk). En smuk fugl i barske omgivelser, som vil blive lagret i ens hukommelse i lang tid. Stendrosslen må være en god kandidat til dagens fugl.

Stendrossel på udkig. Foto: Jan Enoksen

Vi kører op til Falakro Skicenter i 1740 moh, hvor svævebanen ender, og hvor de klondyke-lignende skure og bygninger står tomme og ensomme og venter på vinterens skiturister. Og hvad sker der, 10 minutter efter, da vi er trådt ud af bussen? En stendrossel han sidder på en skorsten og synger 20 meter væk. Og her knoklede vi på klippekanten, med fare for liv og lemmer, for at få kræet at se. Men, den første obs i de ”rigtige” omgivelser, var nu den bedste.

Vi spreder os ved Skicenteret, for nu skal der ledes efter alpejernspurv. Men vi får ikke rigtigt hul på denne art. Vi må nøjes med lidt sang i baggrunden. Endvidere sås/hørtes bjergpibere og Finn E. finder en bjerglærke i skopet. Herudover masser af almindelige stenpikkere og husrødstjerter.

Vilde krokus over snegrænsen. Foto: Kurt Christensen

Tilbage til hotellet kl. 10 for at få morgenmad. En sandwich holder ikke længe i det bjergrige terræn med masser af motion. Kufferterne pakkes og kl. 11.15 drager vi mod sydøst til Nestos River Delta.

Vi stopper på vejen ved en dal med spredte buske. Ellie vil se efter hvidskægget sanger, en art som hun – forståeligt nok – er meget betaget af. Det bliver dog en høgesanger, som tager vores opmærksomhed. Flere gange i sangflugt, så alle får den at se. Frokosten er udskudt pga den sene, og velsmagende morgenmad på Monopati hotel. Det medfører, at vi først spiser frokost ved 14.30-tiden, og det bliver i byen Kavala, og ikke som planlagt i byen Drama, hvor vi dropper ind i en skyggefuld taverna tæt ved havnen, og får fastfood med lidt drikkevarer. I havnen lå i øvrigt en ung topskarv af racen desmarestii sammen med en lille flok middelhavsmåger. Grå- og mursejlere flyver rundt om ørerne på os.

Vores chauffør Theo sætter skiltet "skolevogn" frem, så eleven kan få lov til at køre til toppen af Falakro Mountain. Foto: Nikolaj Christensen

**Ser man en dykkende Topskarv,
ved man den burde hedde Hopskarv
I havnen en prop
pludselig dukkede op,
så den må vel kaldes en Propskarv!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Vi kører nu den sidste strækning til Nestos River Delta.

Eratino Lagoon: kl. 15.30-16.40.

I Nestos deltaet er både Vessova og Eratino lagoon temmelig vandfyldte, og uden gode mudderflader til vadefuglene. Vi bliver sat af bussen ved den nordlige ende af Eratino Lagoon. Der virker her på den sene eftermiddag ret fugletomt, men stille og roligt, medens vi går sydpå ad grusvejen på tangen langs med havet, steg antallet af vadefuglearter. På stranden sås hvidbrystet præstekrave og markpiber i flimberen. Varmeflimberen gav også syreagtige views af flamingoer, der synes laangt væk, så det bliver til en pose flimrende lakridser til Georg. En kærhøg volder problemer. Først antog vi den for hedehøg, da den fløj over vores hoveder, men på afstand viste den sig meget blå kærhøg-agtig. Vi undlod at bestemme den, men med fotos fra Torben, kunne vi efterbestemme den.

Ankomst Hotel Aphrodite, Keramoti, kl. 17.00.

Nikolaj skal lære at blive en god turleder.
 Peter til Nikolaj: "Drik nu noget mere vin, så du kan ligne deltagerne i morgen tidlig"
 Foto: Kurt Christensen

Dagens fugl: Stendrossel

Tirsdag den 30. april 2013

Vejr: 0/8, SØ 1-3, 12-30°C

Keramoti: kl. 06.00-07.00

Morgenturen gik fra hotellet til stranden, hvor vi ser 19 splitterner flyve forbi. Trækket af de flotte miavende sorthovede måger fra i går fortsatte. Det blev til 120 i dag. Keramoti ligger på en tange tæt på spidsen, så der er vand ikke så langt fra begge sider af vejen. Vi smutter så over til stranden ved bugten, hvor et større antal fiskehejrer dominerer. En overflyvende nathejre sås, da de tidligst fremmødte ventede ude foran hotellet kl. 05.55.

Laguner nord for Keramoti (site F+G): kl. 07.15-07.50

Vi drog afsted med packed breakfast og uden kaffe, hvilket ikke faldt i god jord. Vi får lige tjekket de små laguner nord for Keramoti benævnt Chaidefto Marsh (site F) og Come-on-you-Spurs (site G). Sidstnævnte henvister selvfølgelig til Sporeviben, som har et af sine vestligste ynglesteder i Europa her. Nogle stytløbere ses, men ellers ikke meget at prale med. Pga. af den manglende kaffe, vil vi lige tjekke den nærliggende benzintank for kaffemuligheder, da Jan råber sporevibe ud for den lokale fodboldbane. Det ender sør'me med hele 4 fugle her tæt på vejen. Den ene lægger sig endda tilrette som om den har rede, her midt i græsset foran heget til fodboldbanen. Området anvendes som parkeringsplads, når der spilles kampe, og græsset er nyligt slået, så det er ikke et klogt sted at bygge rede. Tankstationen har ikke kaffe, så det bliver den nærmeste kaffebar, der okkuperes af kaffehungrende danskere. Den unge mand i køkkenet får travlt med at brygge kaffe og lave the.

En af de fodboldinteresserede sporeviber ved Keramoti-station. Foto: Jan Enoksen

Agiasma Lagoon (site D): kl. 08.40-12.30

Hastigt videre til Agiasma Lagoon via Piges Village. Grusvejen bumler, og vi får kørt de 4½ km til stranden her i den sydlige del af lagunen. Kort før stranden nås stopper vi, da Jan opdager et fugletræk højt oppe. Det er en flok skarver, men ved eftersyn ses også en flok sorte ibiser – 22 i alt. De er sikkert lige ankommet fra Afrika, og da de passerer lagunerne vender de om, da de formentlig har brug for at fouragere og samle kræfter efter en lang flyvetur. Ved trægruppen, hvor vi holder kommer 4-5 aftenfalke dryssende på fourageringstræk, og en østlig bjergløvsanger lader sig se og høre kortvarigt. Det var lidt subsang, den præsterede, og vi manglede et par "rigtige" triller.

Vi kommer så endelig ud til kysten, og tjekker havet og den nærliggende strand øst for vejen. Et par stenvendere i sommerdragt ses på afstand. En klire går sammen med dem. Efter turledelsens grundige og vedholdende obs ses kendetegnene: lave ben, opadbuget næb og med god vilje gule ben. Så efter en lidt forsigtig: "er det ikke en terekklire??", så råbes der højt. Vildt overraskende! Arten er iflg. Steve Mills Birdwatching in Northern Greece, sjælden og uregelmæssig, så det må være turens sjældneste art, vi her står overfor.

Vi fortsætter ad vejen langs kysten til fiskefarmen, og tjekker kysten. Hvidbrystet præstekrave og flere sporeviber sås i varmeflimmeren. I området kan der ses triel, og vi stiller os op på en klit for at overskue området. Der går ikke så lang tid, så råber Finn E.: "der er den!". Den er godt kamufleret og den bevæger sig næsten ikke, så den er svær at få at se. Tilmed går den ind bag en klit, og vi ser den ikke trods 45 minutters venten og spejden. Vi aftaler at tage tilbage igen i eftermiddag.

Vi stod sammen på turen! Alle skal nu se Trielen.
Foto: Nikolaj Christensen

Agiasma Lagoon (site C): kl. 13.15-14.50

Vi kører herefter til Agiasma lagunens nordlige hjørne. Der falder fortsat nye turarter af: storspove, østlig bleg gulbug, grå fluesnapper og braksvale sp. Picnic og så en opfølgningstur til den østlige blege gulbug, som fortsat sad i et træ blandt siv og rør forenden af de små huse, som er bygget langs vejen. Theo henter os her, og da han svinger bussen i den flade vejrabat, synker forhjulene ned i sandet, og han sidder fast. Flere hundrede kilo dansk rå muskelkraft får bussen skubbet tilbage på grusvejen igen. Dog havde nogle større sten sat sig fast i dækkene, så der måtte en skruetrækker til at få lirket dem ud.

Agiasma Lagoon (side D): kl. 15.30-16.10

Tilbage til triel-stedet, og vi når dårligt nok ud til oversigtsbakken før Finn E. igen-igen råber op, og alle får den set.

Ankomst Keramoti kl. 17.00

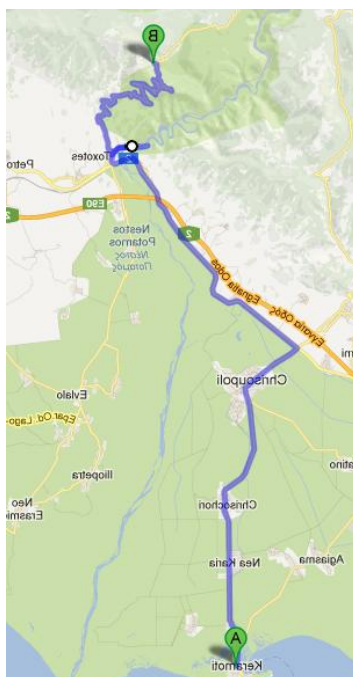
Tilbage til hotellet ved 17-tiden og et kort supermarked-besøg, hvor der købes is og andre forfriskninger. En lang indholdsrig dag er ved at være tilendebragt. Flere arter havde ankomst i dag: bjergløvsanger, rørsanger, bynkefugl, bleg gulbug og grå fluesnapper, så foråret er på sit højeste i det nord-græske. Selvom det har været et forsinket forårstræk i år, såvel i Norden som Østeuropa, så berøres de sene Afrika-trækker ikke så meget, her hvor varmen er ankommet til sydøst Europa for en uge siden. Karen fotograferer parring igen. Denne gang er det hr. og fru Kirkeugle, der blev opstemt af hendes Aloe Vera creme!!! Jeg kan godt forstå, at Flemming indimellem er meget træt.

Dagens fugl: Sporevibe

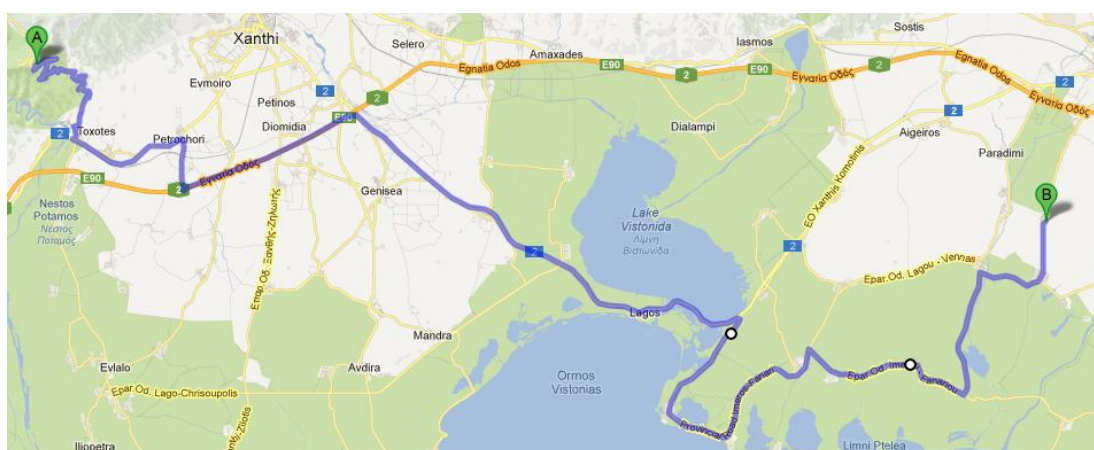
**Sporevibe og vibespore,
dagen i dag var en af de store.
Triel og Terek-
her a' la greque!
Derhjemme vil det væk' furore!**
/Niels-Jørgen Rasmussen

Onsdag den 1. maj 2013

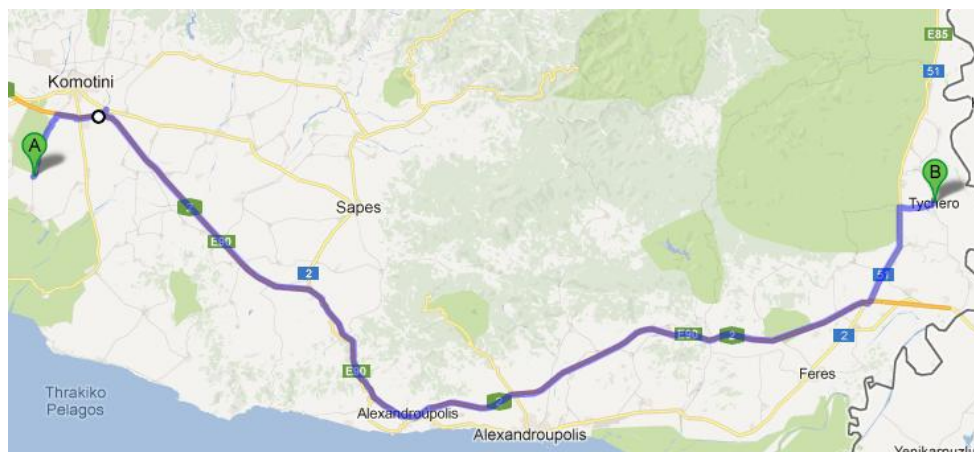
Vejr: 0/8, svag til let vind, 14-30°C,

Keramoti – Nestos Gorge 01-05-13/Finn Ennemark

Nestos Gorge – Kalamakastro 01-05-13/Finn Ennemark

Kalamokastro – Thicero 01-05-13/Finn Ennemark

Afgang Keramoti: kl. 07.20.

Ingen morgenvandring til morgen. Det var lidt for tyndt i går morges.

Vi siger farvel til Aphrodite Hotel i smukt maj-vejr. En biæder trækker over, mens vi venter på bussen bliver pakket. Der har været meget få biædere på turen indtil nu, så de er ikke ankommet massivt endnu.

Nestos Gorge og udsigtspunkt (940 moh): kl. 08.00-10.30

Ved P-pladsen i Nestos kløften går vi en kort tur på klippesiden langs floden. Vi besøger endnu en smuk kløft. Der står en let brise ned i kløften. Alpesejlere, rødryggede svaler og klippesvaler ses over klippekanten på jagt efter insekter. Kragefuglene er repræsenteret ved to ravne, hvoraf den ene havde været på æg-tyveri, som måske kan have været fra de jagtende alliker, der prøver at mobbe dem væk. Vi ser et par blådroslar langt oppe på klippekanten. Efter kløften kører vi op ad den stejle bjergvej til et udsigtspunkt i 940 meters højde. En storslået udsigt over Nestos River Delta. Udover en rørhøg ser vi ikke andre rovfugle på vingerne. Gåsegrib skulle yngle i området.

Tilbage til hovedvejen ad den halsbrækkende bjergvej, hvor en cykelrytter kæmper sig op ad en 10% stigning. Vi kører nu sydpå til en, ifølge Ellie, vadefuglerig saltsø, der hedder Glyfada, og som ligger syd for Ismarida Lake. En trafikdræbt Balkan Wipe snake ligger i vejkanthen. Den er lang – godt 1½ meter – og Torben får den "rullet ud" i fuld længde, og den er død, Torben!

Glyfada Lake: kl. 12.15-14.00

Søen Glyfada er en saltsø med udvinding af salt. De er inddæmmede saltsøer har varierende vandstand fra fyldte, til næsten udtørrede og nogle helt uden vand. De næsten udtørrede var dem, der gav det store antal vadefugle – godt 400 fugle af forskellige arter. Der var flest dværg- og krumnæbbede ryler, men også mange brushøns (næsten udelukkende hunner og ungfugle). Nye turarter bliver klyde og stor præstekrave. En braksvale bliver set og fotograferet, og det viser sig at være en rødvinget, selvom obs'en viste sorte undervinger og ingen hvid vingebagkant. Her viser fotografier deres styrke. På billederne kan vi se kontrastrig overvinge, og en meget smal hvid vingebagkant. Vi ser også fine flamingoer, såvel fødesøgende som flyvende. Vadefuglene var ved pumpestationen og nær selve saltværket. Forinden havde vi et stop i det nordlige hjørne af søen, ved en lade lige i udkanthen af landsbyen. Her ses hele 4 trieler og 2 kirkeugler.

Ismarida Lake: kl. 14.20-15.00

Videre til Ismarida Lake, hvor Ellie havde havørn på rede i april. Det skulle dog ikke blive til havørn denne gang. Reden var tom, og havde den ynglet, ville der have været en voksen fugl, til at holde øje med æg eller små unger. Vi får picnic og jydebanden kaster sig op på en høj, for at overskue søen. I den lette varme flimmer opdager de nye turarter, såsom hvidøjlet- og rødhovedet and. Over søen flyver 2 x 10 hvidskæggede og hvidvingede terner.

Kalamokastro Town:kl. 15.20-16.05

Vi kører så til den sidste lokalitet for i dag, nemlig byen med de ynglende små tårnfalke, nemlig byen Kalamokastro godt 15 km nord for Ismarida Lake. Her så Ellie i april godt 30 små tårnfalke i en cypres. Hun var usikker på, om de ville gå til yngel. Tidligere ynglede de i huller i vandtårnet, men disse er stoppet til (fuglelort i drikkevandet er ikke godt). Syd for byen tjekker vi tårnfalke over markerne. Den første var en nitte. Andet stop gav en måske, og så sås en fin gammel han af lille tårnfalk, og ude over markerne sås op til 7 falke på jagt, så det tegnede godt.

Da vi kom ind i byen parkerede vi ved vandtårnet, og vi så adskillige små tårnfalke i flere haver, på el-ledninger og på hustage. Falkene har så valgt at yngle overalt i byen, hvor de har mulighed: under tagskæg, i huller m.v. Pga. tilstedeværelsen af Aleo Vera Karen, så indledtes en bølge af parringer (læs to falkepar parrede sig samtidigt), lige foran vores næser. Falkene er så tillidsfulde, at vi snildt kan se deres lyse negle, som adskiller den fra den almindelige tårnfalk. Vi så falke med mus, kæmpetusindben og bille, så der var ikke et øje tørt.

Lille tårnfalk, hun, med mus. Foto: Karen og Flemming Lang

Organisationen omkring Steve Mills hedder BirdWING (Bird Watching In Northern Greece), og udover kampagner omkring yngleplatforme til krøllepelikaner, kampagner omkring ulovlig giftudlægning, har de også planer om at opsætte kasser til de små tårnfalke, som andre steder har vist sig effektive. Kolonien i Kalamokastro er den nordligste i Grækenland, og arten er under en dramatisk tilbagegang, som også gælder for Spanien.

Ankomst Thicero og hotel Thrassa kl. 17.30

Hotel Thrassa er bygget i rigtig engelsk stil. Restauranten står på pæle lige ved søkanten, og giver en fin udsigt. Værtinden er meget imødekommende og serviceminded, så vi kan give stedet de bedste anbefalinger. Hotellet ligger 45 km fra Evros, og det har ikke været muligt at finde et hotel tættere på, som er i acceptabel stand. Så vi kører gerne lidt længere, for at få et godt hotel.

Dagens fugl: lille tårnfalk

**Karen på tidlig Kirkeugle-sjov
så at fru'en gav herren lov.
Et peep-show var skabt,
og det gik rapt,
og Lille Tårnfalk havde osse det behov!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Torsdag den 2. maj 2013

Vejr: 0/8, NØ 3-4, 13-30°C

Der var kaffe/the og friskpresset juice kl. 06.00. Vi har en aftale med en lokalguide fra Naturcenteret i Evros kl. 07.00.

Evros Nature Center: kl. 07.00-07.30.

Den østlige del af Evros Deltaet grænser op til den tyrkiske grænse, så der er meget militær i dette område. Græsk og tyrkisk politi arbejder sammen, da EU søger at begrænse tilstrømningen af illegale flygtninge til EU. Julia har på forhånd ansøgt om tilladelse til at besøge den østlige del. Vi skulle derfor på forhånd oplyse navne, fødselsdag og pasnumre ifm denne tilladelse, ligesom der skal betales en fee til Naturcenteret. Vores guide hedder Panapokis.

Evros River Delta - Eastern Area (military zone): kl. 07.40-12.00.

Panapokis fortæller under turen:

- At der rastede 200.000 fugle (primært andefugle) i området i vinters – det største tal nogen sinde
- At der yngler 2-3 par havørne i området. For 25 år siden var de 25-30 par, men pga. inddæmningen af floden Evros, etablering af kanaler og dræning af områder til landbrugsland i 1950-erne samt øget båd fart, har samlet set medført en drastisk tilbagegang, og ikke kun for havørnen
- Man er begyndt at tale med tyrkerne omkring naturbeskyttelsen af området
- At besøgsantallet inden finanskrisen var helt op til 20.000 årligt
- At saltvand trænger ind i ferskvandsområder i den græske del helt op til Thicero. Ferskvandet blev afskåret fra flodområdet, og endte med at blive til brakvand. Man har indset, at det var en fejl disposition, så nu er kun Drama Lagoon adskilt og er nu forbundet med en kanal til saltvandet.
- At illegale immigranter er et stort problem. De flygter til fods eller med båd. Politisamarbejdet har dog stoppet indvandringen med 95%.
- At der yngler 2-3 par rustænder i området.
- At den illegale jagt er hård ved fuglene, og der er absolut ingen kontrol, og man meget uheldig at støde på en myndighedsperson, så kan nogle Euro klare paragrafferne.

Vi er nu på vej tilbage fra Evros-deltaet efter endnu en forrygende dag. Vi startede som nævnt i den østlige del. Efter checkpointet er fotografering forbudt. De rastløse fotografer så til, at enkelte af deres kolleger brugte deres fotografiapparat som kikkert. Og inden længe bredte denne kikkertbesparende metode sig til flere. Det virkede temmelig absurd med dette forbud. Der lå nogle vagttårne og efterladte mandskabsbygninger, ellers var det kun natur. Hvis man blev "taget" under fotografering, kunne man risikere, at kamera og telelinse blev konfiskeret. Truslen havde dog ikke den store effekt.

Vi stopper første gang efter 5 km på hoveddiget ved site nr. 17 Spur-winged flats godt 1 km fra den tyrkiske grænse. Her er der heldigvis sporeviber i pænt antal, ligesom småflokke af sorte ibiser flyver rundt. Herefter passerer vi forbi site 15, Swan lakes, men uden at se svaner. Vi holder pause ved site 13, Paloukia Lagoon, (ved det sydlige hide). Lagunen er en vigtig rasteplass for ande- og

vadefugle om vinteren. Men nu er det forår, og vi ser da også nogle vadefugle, bl.a. 3 kærløbere blandt krumnæbbede- og dværgryler. Tre rovterner raster på en sandbanke. I området ses en hel flok rødvingede braksvaler, som har en koloni her på sydsiden af lagunen. Vi runder søen og tjekker lige det nordlige skjul, hvor der er udsigt til en flere km land sandrevle. Her yngler masser af dværg- og fjordterner, ligesom skarven er talrig.

Evros River Delta – Western Area: kl. 12.30-16.30

Vi kører tilbage til checkpoint og hovedvejen for at besøge den vestlige del ved de små regnvandssøer site 7, Anthia marshes, og site 8, The beach, hvor vi spiser forkost. Anthia Marshes var små perler med mængder af fugle: masser af moseterner (300 hvidskæggede og 200 hvidvingede + 1 sort) på tætteste hold. Flokke af sorte ibiser sås flyve rundt. Største flok var på godt 125 fugle, masser af stytteløbere (300), og efterhånden fik vi set de manglende ænder, bl.a. knarand, atlingand, rødhovedet, hvidøjlet og skeand. Et par store flokke af brushøns sås (op til 125).

Nogle forskere fra et universitet på Kreta havde fået ministeriets tilladelse til at skyde eksemplarer af fugle i fældning/overgangsdragt, så der røg bl.a. en atlingand (i fuld sommerdragt!!), og flere skud hørtes efterfølgende. Hvad er det for et tidspunkt, at tillade jagt til forskningsbrug i ???

Picnic på stranden, hvor sandløber bliver ny turart, og en syngende markpiber er meget fotogen. Rovfugle kommer spredt ind fra havet. De har måske været en tur over Lespos, hvor John Speich og Arne Volf netop nu har en DOF-tur kørende. Ellie har tabt sit hårdspænde, som hun fik af sin søster for 10 år siden. Vi prøver at lede, på grusvejen og på stranden, men desværre uden held.

Vi slutter Evros-turen ved Drana Lagoon, hvor vi ser kanalen, der skal regulere saltvandet. Rovfugleeksperten Finn E. finder en yngre steppemåge. Så har vi set det med!

Jeg har prøvet at google Drana Lagoon, og frem kom det EU-projekt, som vores guide talte om. Jeg har valgt den oversatte danske tekst, da der kommer mange spøjse oversættelser ud af dette, læs selv:

Baggrund

Drana Lagoon er den største af de tre laguner i de kystnære delta Evros i nordøst Grækenland på grænsen til Tyrkiet. Deltaet er et af de mest vigtige vådområder i Europa på grund af sin strategiske placering langs en større fugl trækrute. Regionen er vært for 81 arter opført i bilag I af fugle Direktivet er mange af der truede på globalt plan, såsom toppet gås (Branta ruficollis), mindre blisgås (Anser erythropus) slanke-billed regnspove (Numenius tenuirostris) og pygmæ skarven (Phalacrocorax pygmaeus). Trods betydningen af regionen og dens beskyttelsesstatus, landmænd vilkårligt drænet lagunen i 1987, da de troede, at dens saltholdighed havde en negativ indvirkning på tilstødende landbrugsjord. Andre faktorer, såsom dårlig forvaltning af vandressourcerne, clearing

Riverside skov og menneskelige forstyrrelser (hovedsagelig fra besøgende og jægere), yderligere har føjet til nedbrydning af den naturlige og økologiske karakteristika webstedet.

Målsætninger

Formålet med projektet var at genoprette og forvalte Drana Lagoon og levesteder for arterne Toppet gås, mindre blisgås, slanke-faktureret regnspove og pygmæ skarv. For at genoprette lagunen, Projektet planlægges: • Genopbyg af digerne omkring lagunen, • Åbn op

naturlig forbindelse mellem lagunen og havet; • Konstruere grøfter til forbedre ferskvand omsætning • Udarbejde en ledelses-og overvågningsplan for lagunen. For fugle genopretningen af levesteder og beskyttelse, vandressourcer skal forvaltes gennem oprettelsen af et netværk af grøfter og kanaler, installation af vandpumper, og oprettelsen af en dæmning på floden Louros, herunder plantning af vejrabatter. Alle disse aktiviteter vil blive bakket op af kontinuerlig overvågning af fuglelivet og de forskellige lagune parametre samarbejde med de lokale skovbrug inspektører, samt ved diverse bevidstgørelse af foranstaltninger til besøgende, de lokale myndigheder, fiskere, jægere og landmænd, blandt andre.

Resultater

Et vigtigt resultat af projektet var den samlede restaurering af Drana lagunen, som var igen forbindelse til havet. Det er nu dækker et område på 500 ha og har en gennemsnitlig dybde på 0,4 mio. Restaurering arbejde omfattede opførelsen af et vand gate, en dæmning omkring lagunen, grøfter, sluser og frisk vand kanaler. En 30 hektar område af fugtige græsarealer blev også etableret tillader en bedre balance i niveauet af saltholdigheden i de omkringliggende områder, og giver et vigtig biotop for fuglefauna. Vand målestationer blev installeret, og vandkvalitet vurdering vil fortsætte efter afslutningen af projektet. Et andet centralt Resultatet var udvidelsen af den vandløbsnære skov vegetation af Loutros stream af 22 hektar, hvilket giver levested for rugende og fodring af rovfugle og mere specifikt de to prioriterede arter: den kejserlige ørn (Aquila heliaca) og større skrigeørn (Aquila clanga). Beskæftigelsen af vagterne væsentligt reduceret ulovlig jagt i projektområdet og øget bevogtning effektiviteten med op til 60%. Det reducerede også negative virkninger af besøgende. Warden var i stand til at øge bevidstheden blandt besøgende og lokale. Projektet har også oprettet en database og overvågning protokoller for befolkningsudviklingen i fuglefauna. Den daglige drift af besøgscenter var endnu et vellykket aspekt af projektet. Endelig modtageren kraftigt følges synergier med andre programmer og samarbejdede tæt med de lokale myndigheder.

Miljøspørgsmål behandles:

Nøgleord

beskyttet område, kystområde, vådområder, restaurering foranstaltning

Target Habitattyper

Southern vandløbsnære gallerier og krat (Nerio-Tamaricetea og

Securinegion tinctoriae)

Mudder og sandflader blottet ved ebbe

Kystlaguner

Salicornia og andre enårige koloniserer mudder og sand

Middelhavs salt stepper (Limonietalia)

Natura 2000-områder

DELTA Evrou

Partners

Ministeriet for Fødevarer og Landbrug Udvikling,

Grækenland

Administrative data:

Projekt henvisning

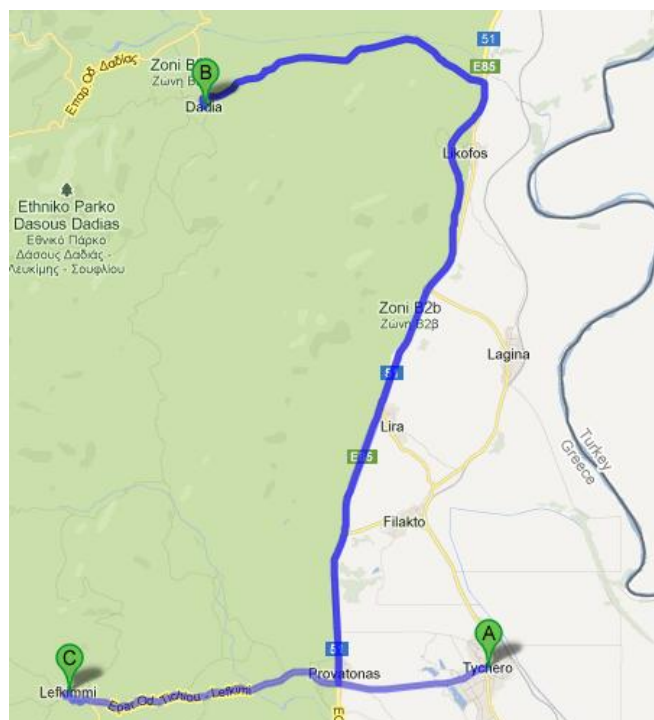
LIFE00 NAT/GR/007198

Varighed
01-JUN-2001 to 30-JUN -2005
Samlet budget
2,086,533.00 €
EU-bidrag
1,251,920.00 €
Projekt placering
Anatoliki Makedonia, Thraki

Dagens fugl: Sort ibis

Fredag den 3. maj 2013

Vejr: 0/8, svag vind, 13-32°C

Tichero – Daida Forest – Lefkimi 03-05-13/Finn Ennemark

Afgang Thrassa Hotel kl. 07.25 efter stående kaffe, småkager og friskpresset juice.

Daida Forest – Nature Center: kl. 08.00-08.20 + 13.30-14.00

I dag skal vi til gribbefodring i Daida Forest, som er den skov i Europa, der har registreret flest rovfuglearter. Gribbefodringsprojektet har kørt i en årrække, og der er nu ca. 25 par munkegribbe i området. Bestanden af gåsegribbe er usikker. Den senere års tiltagende anvendelse af den stærkt giftige pesticid carbufuran, har også ramt Grækenland og Bulgarien. Ønske fra fx fåreavlere om at fjerne ulve og andre rovdyr rammer også rovfugle, herunder gribbene. Det forlyder, at gåsegribben er hårdt ramt af forgiftningerne allerede sidste år, medens munkegribben, mærkværdigvis, ikke er ramt. Ådselsgribben har i dette forår fået forgiftet to gamle ådselsgribbe (5% af den lokale bestand) iflg. BirdWING's nyhedsbrev.

Efter besøget ved gribbefodringspladsen, går nogle af deltagerne ned til naturcenteret, og andre kører med minibussen. Ved centeret tager vi en ½ times afslapning i skyggen. Der var hele tiden rovfugle i luften, som kunne betragtes.

Gribbefodringspladsen Daida Forest. To ådselsgribbe slås om hesteresterne mens 6 munke- og 1 gåsegrib ser til.
Foto: Karen og Flemming Lang

Daida Forest – gribbefodringsstedet: kl. 08.20-13.00.

Det er en minibus, der skal køre os derop, så vi skal deles i to hold. Vi var ellers lovet 2 biler, så den anden halvdel af selvskabet, ikke skulle stå og glane i over 20 minutter. Men det kunne man åbenbart ikke holde. Da alle er oppe, kan det konstateres, at skjulet er lidt for trængt til at alle kan få vinduesplads eller kig i anden række. Flere fra gruppen stiller sig derfor op ude foran skjulet, hvilket ikke er tilladt, da fuglene herved kan blive skræmt. De lød helt rigtigt, bortset fra, at ingen fugle lod sig skræmme heraf. Da en ny gruppe kommer, bliver vi tilmed bedt om at fjerne os fra de to udaf fire vinduer. Så får Ellie og Peter pustet sig op over den manglende planlægning og "overbookning" af skjulet. Vi talte med en sød lille pige. Chaufføren var åbenbart ham, der stod for det, men hans engelsk var ikke eksisterende.

Ikke nok med, at skjulet var overbefolket af besøgende, men også et landsvalepar var ved at bygge rede inde i skjulet. Så det stakkels valepar forsøgte hele tiden at komme ind og bygge videre, men turde ikke, da der var menneskehoveder i alle de åbne vinduer.

Vi anslog antallet af gribbe til 36 munke-, 15 gåse- og 8 ådselsgribbe. Der udlægges et kadaver hver tirsdag, og vi har nu fredag, hvorfor der kun er munkegribbe tilbage, der kan tygge i de større knogler, bl.a. et løse ben. Over bjergtoppene sås hele tiden rovfugle og storke. På rovfuglesiden var slangeørn talrigst, men også konge- og dværgørne sås. Lærkefalk og hvepsevåger sås overtrækkende. De mange sorte storke cirklede over dalen. De yngler i skoven.

På vej til næste lokalitet ser vi, udover en hedehøg, også hvide storke på gennemtræk i udkanten af Daida Forest. Største flok var på 230 – et imponerende syn. Ellie opdager en stor skrigeørn, og jizzet er i orden, men den var lige lidt for højt oppe til at vi turde sige ok.

Lefkimi og Kapsolo Radiomast: kl. 15.00-17.30

Vi kører herefter videre til et skovområde nord for Lefkimi Village, hvor vi har to stop efter masketornskade og olivensanger, inden vi kører til Kapsolo Radiomast i 650 moh. Men nej, Lefkimi området gav ingen af de ønskede arter. I stedet grasrige enge med smukke blomster.

Videre til Kapsolo, hvor vi måtte parkere 200 højdemeter fra radiomasten, da vejen blev for smal, og bevoksningen ragede ud over vejen, med ridser i lakken til følge. Bjergtoppen er kendt for nærstudier af gribbe, da de kommer svævende på opvinden tæt på klippen. Flere munkegribbe tog denne tur, men træerne var generelt for høje, så vi havde ingen udsigt, medmindre at de fløj lige over vejen. Et vandrefalk-par med en 2k unge holdt synge (eller skal vi sige skrige) øvelser. Udsynet fra radiomasten var perfekt i sydlig retning, men da gribbene fløj nord om masten, så hjalp det ikke rigtigt at gå helt op. Mona, Arne, Martin og Peter var de eneste, der nåede helt op.

På vej ned igen passerer vi den afbrændte skov, hvor vi havde syngende hortulaner. Netop da vi passerer det område ser Ellie en masketornskade, han, flyve op fra vejen for at sætte sig i et træ. Vi når alle ud, og får et glimt af fuglen, og så er den pist væk igen. Ellie når også at se en hortulan.

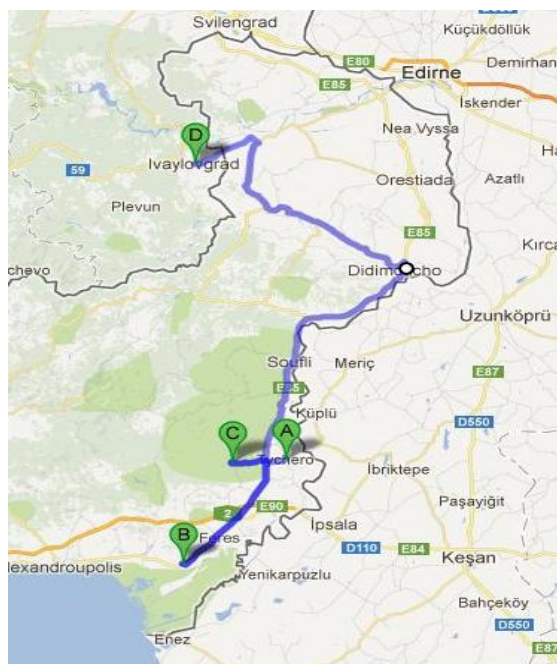
Dagens fugl: Munkegrib

**Ådsels- Munke- og Gåsegrib
samlet til kollektivt ædeflip.
Menuen: Ren hest,
det smager dem bedst,
ej hakket okse med æseludslip!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Lørdag den 4. maj 2013

Vejr: 7-0/8, NØ 1, 15-34°C

Thicero – Evros - Lefkimi – Ivalovgrad 04-05-13/Finn Ennemark

Vi forlader nu hotel Thrassa her kl. 06.15. Det har været et dejligt ophold, så stor anbefaling til ejeren Mrs. Sofia, og den gode service. Vores værtinde sov i foryeen, så hun ikke sov over sig, når gæstene mødte op til friskpriset juice og kaffe. Tøjvask var iøvrigt gratis, nøjagtig som tilfældet var i Kerkini. Vi mangler diesel, da vi kører på reservetank. Første tank var lukket. Anden tank gav diesel, men ingen korrekt kvittering.

Evros River Delta – Western Area (site 7): kl. 07.30-10.00

Vi genbesøger de fuglerige regnsvandssøer, og der er fortsat moseterner og sorte ibiser. Et par vandrikser grynter, dog ikke med grisehyl. Et par hvepsevåger trækker over og flokke af almindelige pelikaner følger efter. Det er skyet, men solen får omsider brændt dem af. En syngende lærke vækker vores opmærksomhed. Den medbragte spilledåse efterprøver mulig lærkesang, og det konkluderes, at det må være en dværglærke. Vi ser fuglen højt på himmelen, og det lykkes ikke at få den at se på jorden. Mens den hænger i luften kan vi se den i skop, og vi konstaterer, at den har spidse vinger, og relativ lang hale. Den har ikke pletter som korttået samt et difust bånding over brystet. Vi kan dog ikke se bryststriberne. Dværglærke kan, iflg. udbredelseskortet i Fugle i Felten, ses på træk i det aller østligste grækenland og langs den bulgarske Sortehavskyst til yngleområderne nord for Sortehavet og Det kaspiske Hav. Den er imidlertid ikke oplistet i Birdwatching in Northern Greece, og dermed uhyre sjælden. Det kræver derfor en langt bedre obs af dragtkarakterer, hvorfor den må få et spørgsmålstegn, som mulig. Kort efter lærken, ser vi en flot Isabellastenpikker, og nu er alle med! Den har tydelig sort tøjle (og dermed en han) og sandfarvet ryg, og så er den langbenet.

Lefkimi-area: kl. 10.30-12.10.

Vi prøver lige, at give masketornskade og olivensanger en ekstra chance, og vi stopper ved det sædvanlige udbrændte skovområde, hvor vi så masketornskade i går. Og her til formiddag er vi mere heldige. Hele 5 masketornskader og en olivensanger bliver set. Hurra, hvor det går.

Vi forlader så Evros, og kører nordpå mod Bulgarien og Ivailovgrad. Vi får endelig lidt mere diesel på, og denne gang fås kvittering. Da det var samme selskab, som ved sidste påfyldning, så Theo fik gudhjælpemig også en officiel kvittering for den tidligere påfyldning. Vi kører langs den tyrkiske grænse, som ligger lige på den anden side af Meric-floden. Stop før den bulgarske grænse for en tår kaffe kl. 16.30.

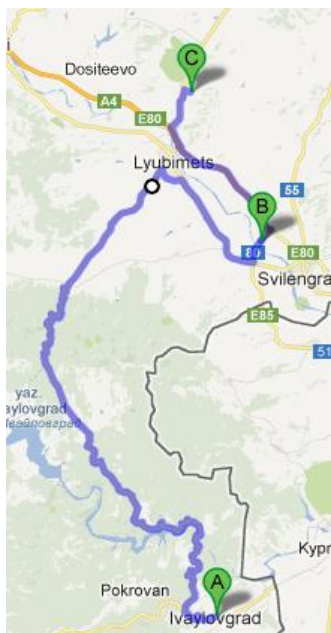
Den bulgarske grænse ved Drabisna kl. 17.00.

Indkvartering på hotel Bor Hasienda/Almira i Ivailovgrad (hotellerne ligger ved siden af hinanden (og har samme ejer). Aftensmaden er udendørs med alpe- og mursejlerkoncert. Ellie går til midnatsgudtjeneste, da det er den ortodokse påske. Hun har nogle af de trofaste disciple med.

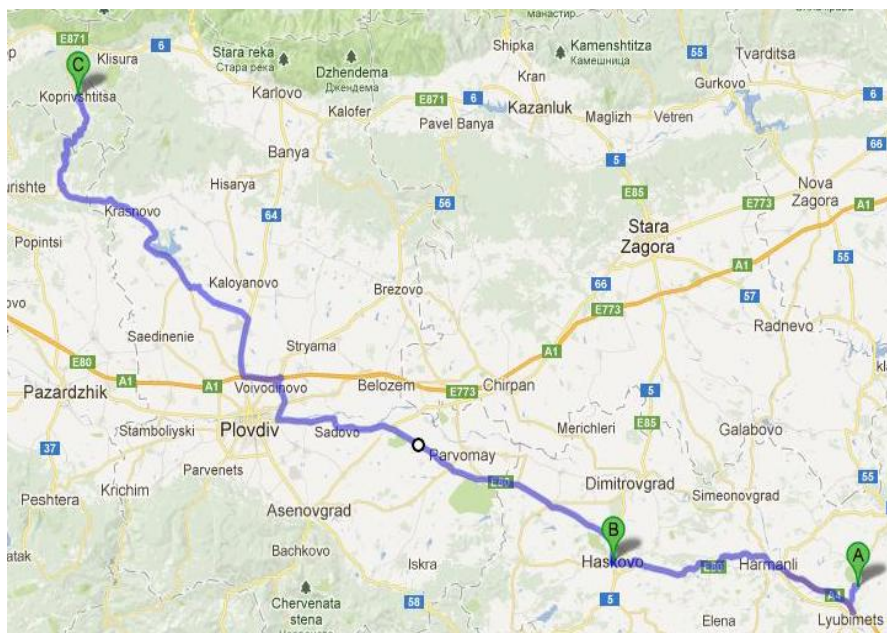
Dagens fugl: Isabellastenpikker

Søndag den 5. maj 2013

Vejr: 0/8, NØ 2, 13-24°C

Ivailovgrad – Yerusolimovo
04-05-13/Finn Ennemark

Yerusolimovo – Koprivstica 04-05-13/Finn Ennemark

Afgang Ivailovgrad: kl. 08.00

Vi har sovet ”længe” og stævner ud mod Jeruslimo og Ojahovo Gorge, og forhåbentlig endnu en olivensanger, samt gense ørnevågen, en art, som vi ikke har set mange af. Der er 70 km til Orjahovo Gorge. Da vi mangler 6 kilometer fra byen Ljubimec, og skal over Marcia-floden, er broen lukket, da den er under reparation. De koster lige en omkørsel på 10 km – øv, nu var vi lige så tændte.

Orjahovo Gorge: kl. 10.10-12.00

Vi går en tur i den smukke og fordige kløft. Jorden er godtnok ved at blive meget tør nu, så den mangler snart noget vand - bare ikke i dag. En ørnevåge viser sig i fint medlys sammen med en musvåge. Hætteværting er karakterfugl, og hedelærkerne synger om kap. Ved floden i kløftens bund synger sydlig nattergal, og østlig bleg gulbug høres flere steder. Vi går længere ned i kløften, og en olivensanger synger noget subsang. Den fik sig dog sunget op, og lod sig tilmed se, så alle tilstedeværende fik et relativt godt blik af den normalt skulkende fugl i toppen af et mindre træ. En markpiber synger os et farvel.

Vi kører nu mod nordvest, og mod Koprivstica, hvor vi skal overnatte den sidste nat på turen. Picnic pause blev foretaget efter et supermarked-besøg.

Kunstig sø Jaz. Pjasacnik: kl. 16.20-16.45

Såvel bulgarer og grækere har lært at opstemme floder, så man har lidt vand til de tørre somre. En af dem var Jaz. Pjasacnik. Her ser vi først en høgesanger (fotograferet af Jan) og et par sortstrubede bynkefugle med to unger. Ved næste stop ved dæmningen, får vi nye turarter, udover en lille flok sortterner. Den nye turart var en blisgås, der var blevet ”hængende” efter vinteropholdet. Den for formentlig anskudt eller syg. Også en flok stenvendere har valgt at raste her. På vej videre nordpå sås en agerhøne fra bussen, så turantallet stiger fortsat.

Ankomst Koprivstica (1000 moh): kl. 17.50

Det har regnet på bjerget op mod Koprivstica. Vi tjekker ind på det charmerende Bashtin Kashta Hotel, og det er vores sidste aften på turen, og dermed afskedsmiddag. Efter indlogering og badetur skal næste dag planlægges. Ellie taler med to caretakere til kejserørnen i det udlagte fredede området, hvor den har ynglet i en årrække. Ellie's ansigt ser dystert ud under samtalen, og vi erfarer efterfølgende, at den ene fugl blev forgiftet sidste, og magen forsvandt. En yngre fugl er set i området i april, men ikke siden. Så vores håb om at se kejserørn forduftede, som dug for solen, her i den hyggelige udendørs restaurant. Lettere deprimeret gik turledelsen til afskedsmiddagen.

Nikolaj præsenterer næste dags program, og da ørneobsen ikke vil være så let som forventet, så sløjfes den planlagte byvandring i Koprivstica. Torben holder en smuk tale til Ellie, da begge har gode minder om Skotland. Ebba og Niels Jørgen har været kreative, og lavet tre danske vers og et engelsk på melodien "Skud gammelt venskab rejn forgo" eller på engelsk "Auld Lang Syne" udfra den skotske melodi fra 1687 med tekst af Robert Burns i 1778. Ellie var tydeligt bevæget over sangen, og vi andre knep en tåre.

Til Ellie siger vi farvel
Hav tak for denne gang
For fuglene du viste os
Energien dagen lang

En fugleguide så sød og sjov
Har vi aldrig truffet før
Er det bare dig vi spør'

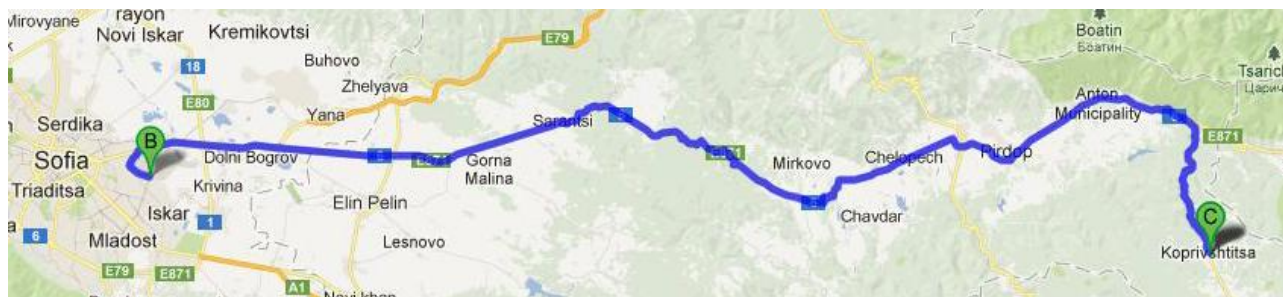
Så tag min hånd og kram den lidt
Vil vil alle savne dig
Vi ønsker dig alt muligt godt
Og lidt held på fremtidsvej

We will see you soon again my dear
We will find you where you go
Whereever birders meet to look
We'll remember You, we know!

Peter var herefter nødt til at holde tale fordi vores servitricer var vild med bulgarsk folkedans, som kørte over TV-skærmen siden vi kom ind i restauranten, og hun brugte enhver lejlighed til at skrue op for muzakken til stor gene for os, som ønskede at samtale og holde afslutningstaler. Peter takkede alle deltagerne for et stort engagement og et højt humør på turen. Theo og Ellie fik ros og flotte ord med på vejen, samt en kuvert hver med de obligatoriske drikkepenge, som var yders velfortjent. Nikolaj fik et par velmenende ord med på vejen, nu da hans første stortur som DOF Travel leder var vel overstået. Turens fugl blev valgt udfra samtlige dagens fugle, og det blev ikke overraskende murløberen, der løb af med titlen. Artskonkurrencen blev afgjort udfra antallet her den 5/5 om aftenen. Antallet af arter blev opgjort til 228. Georg og Finn H. havde lige scoret en rødstjert, han, på nærliggende hustag. Der var bud mellem 173 og 237. Ellie havde 229, og selvom turledere ikke kan vinde, så måtte vi anerkende hendes flotte skud. Tillykke til Ellie, der vandt en flaske god bulgarsk brandy, som hun selv havde været med til at købe! Der blev herefter hygget og serveret rakia, hvid- og rødvin, så middagen trak ud.

Dagens fugl: Olivensanger
Turens fugl: Murløber

Mandag den 6. maj 2013

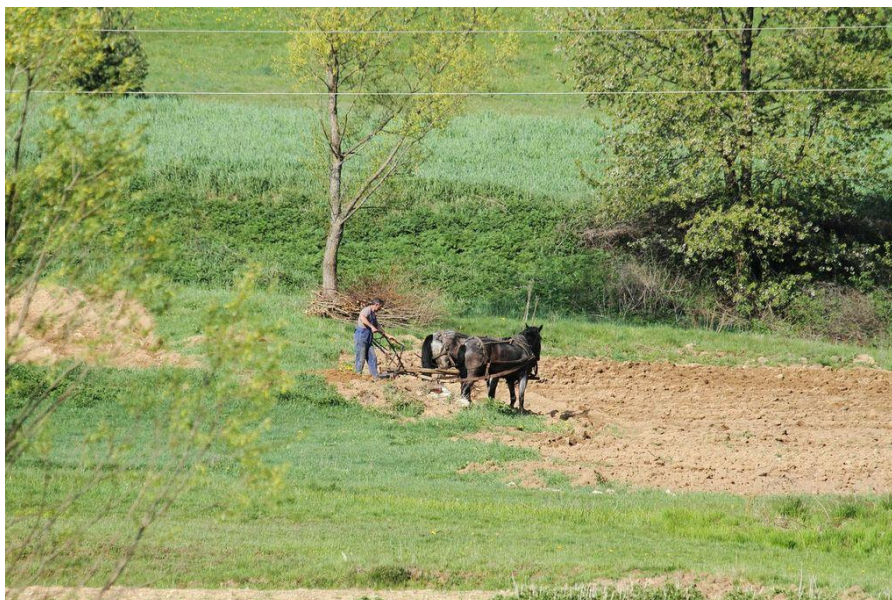
Koprivstitsa – Sofia Airport 06-05-13/Finn Ennemark

Skov nær Koprivstitsa: kl. 07.00-07.45

Fremmødet til morgenvandringen fra hotellet var pænt. Vi valgte en skovsti, der udgik tæt ved hotellet. En tur med lutter nordiske arter, hvis man da lige så bort fra ildsalamenderen, der stod på stien. Tilbage på hotellet, hvor kufferten pakkes, og vi går til morgenmad.

Område syd for Koprivstitsa: kl. 09.00-10.45

Afgang Bashtin Kashta Hotel: kl. 08.40, og vi kører syd for byen for at lede efter kejserørn i nærheden af det fredede område, hvor kejserørnen har ynglet. Første stop gav ørn i et træ et par kilometer borte. Der var flere gæt, men vi endte op med slangeørn, hvilket senere blev bekræftet ved synet af en flyvende slangeørn fra området, hvor den gik ned. Andet stop gav et par musvåger, og tredje et par syngende bynkefugle. Ellie synes hun hører engsnarre, men det hele bliver afbrudt af Finn H. der finder en spændende rovfugl. Det er en ørn med flad vingestilling. Ørnen bliver bestemt til kejserørn, men da vi kommer hjem kan vi ikke se billeder af kejserørn. I stedet viser de en lille skrigeørn. Nedtur!

Mand med hest og plov. Koprivstitsa. Foto: Karen og Flemming Lang

Koprivstica: kl. 11.00-12.30

Vi kører tilbage til Koprivstica, hvor vi så alligevel får Ellie til at guide os på en byvandring, hvor vi ser Oslekov's hus fra den bulgarske renaissance arkitektur. Oslekov var en frihedskæmper, der blev dræbt under opstanden i april 1876. Oslekov's hus er fra 1856, og åbnet som museum i 1956. Huset er indrettet som det blev brugt i 1853-1856. Huset er usædvanligt, idet det ikke er symmetrisk omkring midten, som de andre huse i byen. Det skyldes efter sigende at naboen ikke ville sælge. Koprivshitsa er simpelthen en skattekasse af eksempler på byggestilen fra den bulgarske renæssance. Der er flere hundrede pittoreske gamle huse! Ifølge turistguiden er der 388 fredede arkitektoniske perler, hvoraf de 15 er af stor national betydning. Byen blev erklæret for museumsby allerede i 1951.

Vi ser også byens kirke, der blev opført under den tyrkiske besættelse. Først opførte man en 3 meters høj mur, sidenhen byggede man kirken, så den ikke kunne se den fra dalen. Byturen slutter på en restaurant ved floden, hvor vi får et velfortjent glas øl/vand. Byturen gav endda to nye turarter: grønsisken og gulbug. Gråsejlere sås i pænt antal. Vi gør nu klar til busturen til Sofia, hvor vi ankommer kl. 15.30 i god tid til afgang.

Sofia: kl. 15.30-18.50

Busturen var i alt været på 2.270 km, så vi har fået masser af landskab og natur på vores 15 dages rundtur i det sydøstlige Europa. Vi får sagt farvel til Theo. Han skal være chauffør til næste års tur til Bulgarien-Makedonien. I morgen skal han køre turister til Keramoti, hvorefter de skal sejle til øen Thasos, som ligger lige overfor Keramoti. Ellie følger os til tjek-ind og vi får sagt pænt farvel for endnu en vellykket tur til Bulgarien med et "svip" til Grækenland.

Vi sidder nu i Austrian Airlines fly til Wien. Take off kl. 18.50. Flyvetid 1 time 15 min. Landing 19.10 i Wien lokal tid og 20 grader. Take off Wien med kl. 20.35. Flyvetid 1 time 20 min. Ankomst CPH kl. 22.05 til 13 grader.

DOF Travel håber, at De har haft en behagelig tur, og byder Dem velkommen igen til endnu en fuglerig tur med DOF Travel.

**Som trækfugle vender vi os nu med nord
hjem, hvor de rigtige Nattergale bor.
De lyse nætter er i gang
med natten fuld af fuglesang,
der venter oplevelser som perler på snor!**

**Hjem under egen dyne og egen morgenavis
ikke flere lakridsfugle og alt det andet fis.
Hjem og være fuglefri
-sove-længe-alibi
indtil næste gang kommer – naturligvis!**

/Niels-Jørgen Rasmussen

Må kun citeres til folk, der kan lide fugle!

Vandnymfer. Foto: Karen og Flemming Lang

Samlet artsliste

Som grundlag for artslisten er der udarbejdet et regneark, hvor antal observationer/noteringer er oplyst og sammenlagt. Antal noteringer skelner således ikke med, at de samme fugle kan være set på flere dage.

Lille lappedykker – *Tachybaptus ruficollis*

I alt 5 fugle noteredes fra Kerkini og Evros.

Toppet lappedykker – *Podiceps cristatus*

I alt 208 noteringer: flest Kerkini med dagligt max på 100. Herudover enkelte Nestos, Evros og den kunstige sø Jaz Pjasacnik den 5/5.

Sorthalset lappedykker – *Podiceps nigricollis*

7 Kerkini Lake og 1 Evros ved kysten.

Flamingo – *Phoenicopterus roseus*

I alt 534 noteringer: 14 Nestos River delta, 400 Glyfada Lake og 120 Evros.

Ægærskråpe – *Puffinus yelkouan*

100 i en flok sås østtrækkende fra kysten ved Nestos den 30/4. Herudover sås 30 fra Evros-kysten den 2/5.

Hvid pelikan – *Pelecanus onocrota*

23 Kerkini Lake, 40 rest 2/5 Evros og 23 træk 4/5 Evros. I alt 86.

Krøltoppet pelikan – *Pelecanus crispus*

Yngler succesfuldt i Kerkini lake som følge af etablering af yngleplatform i søen. Vi så omkring 100 fugle på platformen udfor Mandraki Harbour. Derudover sås stort antal af rastende og fiskende pelikaner. Dagsmax var ca. 500 fugle. Herudover sås en forbiflyvende lakridsfugl den 25/4 ved Mindelunden, Kozhuh bjergene, Rupite-området.

Yngre Krølle-pelikan med gulligt næb i Kerkini. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Skarv – *Phalacrocorax carbo sinensis*

Racen *sinensis* Mellemskarv. Talrig med i alt 2883 noteringer af godt 1800 individer. Flest i Kerkini Lake med et dagsmax på 1500 fugle. Fiskende flokke på ca. 1000 fugle sås - et imponerende syn. Sås ofte sammen med pelikanerne på fiskejagt.

Topskarv – *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*

Middelhavsracen *desmarestii* hvor gamle fugle har mindre gultonet næb og mindre kontrast end norminatracen. Ungfugle har næsten hele kropsundersiden gråhvid. Vi så en ungfugl den 29/4 i havnen i byen Kavala. Herudover 4 fra kysten den 30/4, Nestos-området.

Dværgskarv – *Phalacrocorax pygmaeus*

Dagsmax på 200 i Kerkini Lake. Herudover sås 35 på to dage i Evros deltaet.

Rørdrum – *Botaurus stellaris*

4 fugle Evros delta, Anthia Marshes, heraf 1 set og 3 paukende.

Fiskehejre – *Ardea cinerea*

En udbredt og talrig fugl, specielt i vådområderne Kerkini, Nestos og Evros. I alt noteret 282 fugle.

Purpurhejre – *Ardea purpurea*

Talrig i Anthia Marshes, Evros, med op til 18 fugle/dag. Herudover få iagttagelser: 5 den 27/5 Kerkini og 2 den 30/4 Nestos.

Sølvhejre – *Ardea alba*

Fåtalig med 18 noteringer, dog heraf 10 den 2/5 Evros deltaet, primært eastern area.

Silkehejre – *Egretta garzetta*

Talrig og udbredt. I alt 408 noteringer fordelt på 9 dage. Flest den 2/5 med 125 Evros deltaet.

Tophejre – *Ardeola ralloides*

Totalt noteret 100 fugle af ca. 80 individer. Den 2/5 væltede vi os i tophejrer i Anthia Marshes, hvor hele 60 fugle sås. To dage efter var der kun 20 fugle.

Tophejre, Evros-deltaet. Foto: Karen og Flemming Lang

Nathejre – *Nycticorax nycticorax*

En overflyvende fugl den 30/4 udfor hotellet i Keramoti samt 20 overflyvende Evros Western Area.

Skestork – *Platalea leucorodia*

Ialt 87 fugle, heraf hele 70 den 27/4 Kerkini Lake, Eastern embarkment. Næsthøjeste antal var 10 Evros Eastern Area den 4/5.

Skestorke Lake Kerkini. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Sort ibis – *Plegadis falcinellus*

Første fugl – en overflyvende - sås på morgenvandringen fra Lithothopus ved Kerkini-søens sydlige ende. Den 30/4 sås en trækkende flok på 22 ved Nestos. Flokken afbrød trækket og gik ned. Ved Evros sås op til 200 fugle, flest i Anthia marshes. I alt 348 noteringer af godt 225 fugle.

Sort Ibis. Foto: Karen og Flemming Lang

Sort stork – *Ciconia nigra*

Ialt 87 noteringer, hvoraf 50 alene er fra Daida Forest den 3/5. Sort stork ser fortsat ud til at trives i balkan. Vi så den de fleste steder bortset fra Falakro og Nestos area.

Hvid stork – *Ciconia ciconia*

Flere byer havde mellem 8-15 besatte reder, så den hvide stork er lige så almindelig, som i Danmark i 1930'ne. I alt 954 noteringer heraf 230 nordtrækkende den 3/5, Daida Forest.

Knopsvane – *Cygnus olor*

I alt 68 fugle, alle i Nestos og Evros-området, bortset fra 2 i Kerkini Lake.

Blisgås – *Anser albifrons*

1 enkelt fugl i den kunstige sø Jaz. Pjasacnik, som måtte opgive nordtrækket, formentlig pga. sygdom eller efter beskydning.

Grågas – *Anser anser*

Ialt 11 fugle, heraf bl.a. et par med gæslinger, Kerkini Lake.

Nilgås – *Alopochen aegyptiacus*

1 par den 28/4 i vådområde syd for Lithothopus Village. Ellie oplyser, at den også er ved at "indtage" Bulgarien, om end det er beskedent omfang. Hun har aldrig hørt om arten i Grækenland.

Rustand – *Tadorna ferruginea*

Et par sås både den 2. og 4/5, Anthia Marshes, Evros.

Gravand – *Tadorna tadorna*

Ialt 164 noteringer fordelt på Kerkini Lake, Nestos og Evros deltaet.

Gråand – *Anas platyrhynchos*

Almindelig, med 114 noteringer. Flest Anthia Marshes 2/5 med 50.

Knarand – *Anas strepera*

Blot 4 fugle Anthia Marshes, Evros, den 2/5.

Skeand – *Anas clypeata*

4 fugle sås både den 2. og 4/5, Anthia Marshes, Evros.

Spidsand – *Anas acuta*

3 den 27/4, Eastern Embarkment, Kerkini, og 1 Anthia Marshes, Evros den 2/5.

Atlingand – *Anas querquedula*

Op til 10 fugle Anthia Marshes, Evros.

Rødhovedet and – *Netta rufina*

3 Ismarida Lake 1/5 og 4 Anthia Marshes, Evros

Taffeland – *Aythya ferina*

En enkelt han sås Mandraki Harbour, Lake Kerkini, den 28/4.

Hvidøjet and – *Aythya nyroca*

I Ismarida Lake sås 12 fugle den 1/5. Herudover op til 5 fugle i Anthia Marshes, Evros.

Toppet skallesluger – *Mergus serrator*

2 fugle sås den 2/5 Eastern Area, Evros.

Agerhøne – *Perdix perdix*

1 eksemplar fløj over vejen foran bussen, den 4/5 på vej mod Ivallograd.

Vagtel – *Coturnix coturnix*

1 hørt af Ellie, Kerkini area, den 26/4.

Tjur – *Tetrao urogallus*

1 hun hørt fra landevej den 28/4 Vrontou-området. Først verificeret efter hjemkomst, da de medbragte cd'er ikke havde optaget en kaldende hun i sin samling, så andre cd'er måtte fremskaffes. Efter kaldet hørtes vingeasken ifm. bortflyvning.

Hvepsevåge – *Pernis apivorus*

Flere trækkende fugle sås - i alt 13. Første ankom den 3/5.

Sort glente – *Milvus migrans*

I alt 11 fugle. Flest den 27/4, hvor flere af de 7, der sås den dag, var trækkende fugle.

Havørn – *Haliaeetus albicilla*

2 adulte fugle fra de 2-3 par i Evros-deltaet sås den 2/5. Herudover en genganger i Evros den 4/5, samt 1 fugl sammen med 7 sorte storke i lavlandet inden bjergene på vej mod Ivailograd den 5/5.

Ådselsgrib – *Neophron percnopterus*

Den første fugl – en ad – sås i Menikio bjergene på vej fra Serres mod Vrondou den 28/5.

Herudover op til 8 fugle (såvel gamle som unge fugle) gribbefodringsstedet i Daida Forest den 3/5.

Gåsegrib – *Gyps fulvus*

Op til 15 fugle i Dadia Forest ved og omkring gribbefodringspladsen. Herudover 1 fugl den 4/5 fra Kapsolo Radiomast.

Munkegrib – *Aegypius monachus*

Gribbefodringsstedet i Dadia Forest var godt besat med alle tre gribbearter, da vi ankom den 3/5.

Ved 11-tiden var der kun en munkegrib tilbage på pladsen, og de øvrige havde spredt sig i omegnen. Vi vurderede, at antallet vi så, var på 42, med den usikkerhed, der nu er i et område med masser af rovfugle på vingerne hele tiden. Dagen efter så vi 3 suse over vores hoveder ved Kapsolo Radiomast.

Munkegrib. Foto: Karen og Flemming Lang

Slangeørn – *Circaetus gallicus*

I alt 42 fugle, så det kan konstateres, at slangeørnen er vidt udbredt, om end den kun er talrig i Daida Forest, hvor vi havde 15 fugle den 3/5.

Rørhøg – *Circus aeruginosus*

I alt 110 noteringer, heraf enkelt trækkende. Kerneområderne er Nestos- og Evros deltaet, hvor vi havde henholdsvis 25 og 50 fugle på en dag.

Blå kærhøg – *Circus cyaneus*

En hun-kærhøg ved Eratino Lagoon, Nestos, den 29-04-13, blev først anråbt som hedeheg, men tvivlen kom til os, da den fløj væk, og vi fik den fra en anden vinkel. Heldigvis fik Torben et par skud, som viste tydelig hvid overgump, bred hånd, hvor man kan ane fem håndsvingsfjer, så det var en blå. Herudover en trækkende brun fugl den 6/5 ved Koprivstica.

Steppehøg – Circus macrourus

2 fugle sås, begge trækkende. Den første sås i en lysning i Promachonas Skoven den 26/4, en 2-3 K hun, der trak nordøst. Den anden sås 28/4 i Menikio bjergene på vej til Vrondou.

Hedehøg – Circus pygarrus

To, heraf 1 han, på vej fra Sofia til Plovdiv. Yderligere 1 indtrækkende fugl den 2/5. Set fra stranden, Evros delta, samt 1 han trækkende Daida Forest den 3/5.

Balkanhøg – Accipiter brevipes

To trækkende hanner sås henholdsvis den 27/4, Mandraki Harbour, og 28/4 Glossy Ibis Stripe, Kerkini. Endvidere 2 rastende hunner den 28/4, Menikio Mountains.

Spurvehøg – Accipiter nisus

Spredte iagttagelser: 7 fugle i alt.

Duehøg – Accipiter gentilis

1 kredsende Pirin Mountain 24/4.

Musvåge – Buteo buteo

Udbredt og flere steder talrig. I alt 136 noteringer.

Ørnevåge – Buteo rufinus

Blot 2 iagttagelser: 1 25/4 Rupite-området, bjergkam til Kozhuh-bjergene + Mindelund). Herudover 1 den 5/5 Ojahovo Gorge. Dagens fugl den 26/4.

Ørne- og musvåge Kozhuh-bjergkammen. Foto: Karen og Flemming Lang

Lille skrikeørn – Aquila pomarina

I alt 17 fugle: 1 Bachkovo Monastery, 4 Kerkini Lake, hvor 2 stod på en eng under fødesøgning, 10 Daida Forest. En ørn nær Koprivstica den 6/5, som først blev bestemt til kejserørn, viste sig ved gennemgang af billedmateriale efter hjemkomst at være en lille skrikeørn. Øv!

Stor skrigeørn? – *Aquila clanga*

Ellie fandt en skrigeørn højt til vejrs, da den store storkeflok trak over Daida Forest den 2/5. Hun var ikke i tvivl og råbte Great Spotted Eagle med det samme. Jizzed var i orden, men den var temmelig højt oppe, og vi havde ikke skop på, så vi noterer den som sandsynlig.

Kongeørn – *Aquila chrysaetos*

En 2k fugl sås i Grækenland, lige efter den bulgarske grænse fra motorvejen. En prikfugl sås den 28/4 i Menikio bjergene på vej til Vrontou. Herudover 2 Daida Forest den 3/5.

Dværgørn – *Aquila pennata*

En prikfugl i lys fase sås 22/4 ved Bachkovo Monastery. Herudover 5 Daida Forest den 3/5.

Tårnfalk – *Falco tinnunculus*

Almindelig i det åbne land. I alt noteret 33 fugle.

Lille tårnfalk – *Falco naumanni*

Kolonien, den nordligste i Grækenland, holder fortsat stand i Kalamokastro town, og vi så godt 35 fugle. Over markerne syd for byen så vi 8-10 falke, hvor 3 var sikre små tårnfalke, og de øvrige formodentlig. Vi så dem på tætteste hold i byen, hvor de ynglede spredt under tagskæg, i huller og hvor de ellers kunne finde egnede steder. Flere par sås i parring, og hannerne bragte føde til hunnerne. Mona og Arne så en hun fodre en unge.

Lille Tårnfalk, ad han, med "normalt-prikket" underside. Foto: Karen og Flemming Lang

Lille tårnfalk, ad han, næsten uplettet hvid underside. Obs de forlængede halefjer på denne fugl
Foto: Karen og Flemming Lang

Aftenfalk – *Falco vespertinus*

Vi så den første fugl den første dag den 22/4 under kørslen på højsletten mellem Sofia og Plovdiv. Den 24/4 så hele 34 fugle, hvor de 26 sås under fouragering kort før Goce Delcev. Mange hanner sås. Herudover 10 trækkende den 25/4 og så spredte obs på 8 af de øvrige dage. I alt 81 fugle.

Lærkefalk – *Falco Subbuteo*

1 obs den 28/4 samt 4 den 3/5 Daida Forest, som alle træk.

Duk jer, her kommer jeg. Lærkefalk ved Daida Forest. Foto: Jan Enoksen

Vandrefalk – *Falco peregrinus*

Parret i Trigrad Gorge hørte vi først ivrigt kaldende en tidlig morgen den 23/4. Pga. kløften blev lyden forstærket, og det var en specielt oplevelse, som ikke blev mindre, da hannen kom med

bytte, som hunnen greb i luften. Så har vi set det med. En fugl sås den 28/4 og et par med en 2K fugl sås den 3/5 Kapsolo Radiomast. Også her blev der skreget.

Vandrikse – *Rallus aquaticus*

3 fugle den 4/5 Anthia Marshes, Evros, hvoraf Thorbjørn så den ene.

Grønbenet rørhøne – *Gallinula chloropus*

I alt 20 noteringer fordelt på 6 dage.

Bluishøne – *Fulica atra*

Højeste dagstotal var 100 den 2/5, Evros deltaet. I alt noteret 125 fugle.

Triel – *Burhinus oedicephalus*

Vi kæmpede for den første den 30/4 i Nestos. De næste 4 den 1/5 ved Glyfada Lake stod relativt tæt sammen, og sås flyve væk en efter en. Sidste fugl – nr. 6 i rækken – sås i Evros deltaet.

Vibe – *Vanellus vanellus*

Op til 10 fugle Anthia Marshes, Evros.

Sporevibe – *Vanellus spinosus*

Vi noterede 23 fugle ved Nestos og 30 ved Evros 2/5 i den østlige militære del. Ifølge Steve Mills bog fra 2011 yngler der kun få par, da egnede yngleområder forsvinder. De første 4 fugle så vi ved fodboldbanen lige nord for Keramoti, og en fugl viste tegn på rugeadfærd på græsmarken ud for fodboldbanen (parkeringsplads under kamp)!

Sporeviben kom i bogen. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Strandhjejle – *Pluvialis squatarola*

1 Nestos, Eratino Lago, den 29/4 samt 30 2/5 Evros Eastern Area, Paloukia Lagoon og yderste revle.

Hvidbrystet præstekrave – *Charadrius alexandrinus*

Er ikke talrig i Nordgrækenland. 3 observationer i Nestos-området og 3 i Evros-området.

Stor præstekrave – *Charadrius hiaticula*

2 fugle holdt stand endnu i Evros deltaet 1/5.

Lille præstekrave – *Charadrius dubius*

9 fugle noteret: 4 Kerkini Lake, 5 Evros deltaet.

Strandskade – *Haematopus ostralegus*

Yngler i kyststrækningen omkring Nestos og Evros. I alt 26 fugle med 13 i Nestos og 13 i Evros.

Stylteløber – *Himantopus himantopus*

I alt 393 fugle med en del gengangere af ca. 295 individer. 5 sås i Kerkini, 23 i Nestos og 265 i Evros-området.

Klyde – *Recurvirostra avosetta*

13 fugle sås den 1/5 saltsøen Glyfada Lake.

Terreklire – *Xenus cinereus*

En overraskende obs – vel en af turens sjældneste observation. Steve Milles betegner arten som sjælden og uregelmæssig. Vi så 1 fugl den 30/5 ved standen ved Agiasma Lagoon (site D), hvor fuglen stod sammen med en lille flok stenvendere.

Mudderklire – *Actitis hypoleucos*

I alt 18 noteringer. Flest Kerkini Lake med 16 og Nestos med 2 fugle.

Svaleklire – *Tringa ochropus*

Blot en enkelt iagttagelse den 26/4, Kerkini Lake, regnsvandssøen på sydsiden af søen (site 9).

Sortklire – *Tringa erythropus*

Flest sås lake Glyfada med 20 fugle. Herudover 2 Nestos og 2 Evros.

Hvidklire – *Tringa nebularia*

I alt 68 noteringer med hele 60 den 3/5 Anthia Marsh. Herudover 5 Nestos og 3 Kerkini.

Tinksmed – *Tringa grareola*

I alt 111 fugle fordelt på Nestos- og Evros delta.

Rødben – *Tringa totanus*

Sås i Nestos- og Evros Delta med henholdsvis 2 og op til 10 fugle.

Storspove – *Numenius arquata*

Fåttallig med nogle formentlige ikke-ynglende fugle: 2 Nestos og 5 Evros Delta.

Stenvender – *Arenaria interpres*

3 fugle sås på stranden Nestos sammen med terrekliren. Herudover sås 7 fugle i den kunstige sø Jazz Pjasacnik, Bulgarien.

Sandløber – *Calidris alba*

30 fugle rastede ved kysten Nestos River (site 8).

Dværgryle – *Calidris minuta*

I alt 236 noteringer af ca. 225 fugle. Mange i Nestos med ca. 200 og 25 Evros.

Temmincksryle – *Calidris temminckii*

Nestos delta: 30 fugle og Evros delta: 7 fugle.

Almindelig ryle – *Calidris alpina*

6 fugle sås med 1 Nestos og 5 Jazz. Pjasacnik i Bulgarien

Krumnæbbet ryle – *Calidris ferruginea*

1 fugl sås i Kerkini den 27/4 og 200 i Evreos den 1. og 2/5.

Kærløber – *Limicola falcinellus*

3 fugle sås Evros, Peloukia Lagoon.

Brushane – *Philomachus pugnax*

I alt 475 noteringer: 15 Kerkini, 120 Nestos og op til 200 Evros, Anthi Marshes. Der var meget få hanner imellem, så hunner og ungfugle har åbenbart ikke så travlt med at nå ynglepladserne.

Rødvinget braksvale – *Glareola pratincola*

I alt 72 noteringer, heraf 60 den 2/5 Peloukia Lagoon, Evros Eastern Area, hvor ynglekoloni var etableret. Herudover 12 fugle Nestos- og Evros Lagoons.

Rødvinget braksvale. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Hættemåge – *Chroicocephalus ridibundus*

Almindelig i Kerkini og Evros med i alt 472 fugle.

Dværgmåge – *Hydrocoloeus minutus*

Total 11 fugle, med 6 Kerkini og 5 Evros.

Sorthovedet måge – *Ichthyaetus melanocephalus*

Denne i DK mere og mere set fugl sås på træk over Nestos med i alt 585 fugle. Yngler i Porto Lagos. Herudover 15 set i Evros deltaet.

Smukke fugle på træk over Nestos. Foto: Jan Enoksen

Stor sorthovedet måge? – *Ichthyæetus ichthyæetus*

Finn E. og Ellie så en mulig overflyvende ung storhættte ved Kerkini Lake.

Sølvmåge – *Larus argentatus*

Nogle skrappe mågeentusiaster så 1 ungfugl Evros Deltaet den 2/5.

Middelhavmåge – *Larus michahellis*

Meget almindelig – i alt 403 fugle noteret.

Kaspisk måge – *Larus cachinnans*

Enkelt iagttagelse af en 2K sommerdragt Evros River delta ved Drana Lagoon den 2/5.

Sildemåge – *Larus fuscus*

1 fugl sås 27/4 Lake Kerkini og 1 den 29/4 Nestos.

Dværgterne – *Sternula albifrons*

Yngler på sandrevlerne udfor Eastern Area og vi noterede op til 100 den 3/5. Herudover 4 fra bussen ved tangen ved Porto Lagos.

Sandterne – *Gelochelidon nilotica*

Ikke mange – blot 2 lake Kerkini og 4 Anthia Marshes, Evros.

Rovterne – *Hydroprogne caspia*

3 fugle Paloukia Lagoon, Evros, den 2/5.

Sortterne – *Chlidonias niger*

I alt 13 fugle: 4 Kerkini lake, 4 Evros Anthia marshes samt 5 fouragerende ved den kunstige sø Jaz. Pjasacnik den 5/5.

Hvidvinget terne – *Chlidonias leucopterus*

I alt 290 noteringer af ca. 240 fugle. Vi så den 2/5 helt op til 200 fugle i Anthia Marshes, og de var ved ankomst meget tæt på og fotogene. Herudover sås 20 Kerkini-søen, 5 Nestos, Eratino Lagoon, og 15 Ismarida Lake.

Hvidvinget terne. Foto: Karen og Flemming Lang

Hvidskægget terne – *Chlidonias hybrida*

Antallet af chlidonias-terner den 2/5 i Anthia Marshes var højt. Udover de 200 hvidvingende så vi 300 hvidskæggede, og de var der formodentlig også den 4/5, hvor vi så samme antal. Herudover 35 fugle lake Kerkini, 15 fugle Glyfada lake og 10 Ismarida Lake. I alt 660 notering af 360 fugle.

Hvidskægget terne på udkig. Foto: Nikolaj Christensen

Fjordterne – *Sterna hirundo*

Almindelig i Kerkini, Nestos og specielt Evros, hvor vi sidstnævnte sted den 2/5 så 100 fugle. Den yngede på den yderste revle. I alt 168 fugle.

Splitterne – *Thalasseus sandvicensis*

19 fugle sås forbiflyvende på morgenvandringen Keramoti den 30/4. Herudover 5 Evros den 2/5.

Klippedue – *Columba livia*

Tamduer sås hver dag.

Huldue – *Columba oenas*

1 enkelt fugl sås forbiflyvende den 1/5 i Nestos Gorge fra P-pladsen.

Ringdue – *Columba palumbus*

1 fugl sås på falderebet den 6/5 ved kejserørnestedet.

Turteldue – *Streptopelia turtur*

Almindelig: sås på 13 af dagene med et total på 87 fugle.

Tyrkerdue – *Streptopelis decaoto*

Meget almindelig i landsbyerne. I alt 266 fugle.

Gøg – *Cuculus canorus*

Udbredt, om end fåtallig. I alt 30 fugle.

Dværghornugle – *Otus scops*

1 hørtes hver aften fra hotellet i Melnik. Herudover 1 fugl hørt Veronica Trail, Kerkini, den 26/4.

Kirkeugle – *Athene noctua*

I alt 7 fugle. De to fugle i Keramoti den 1/5 blev foreviget i parring af Karen.

Natugle – *Strix aluco*

1 hørt i Trigrad Gorge den 23/4. Herudover 1 hørt den 29/4 Keramoti.

Natravn – *Caprimulgus europaeus*

Første fugl sås flyve væk af Niels Jørgen i det elektriske lys fra Erodios hotel i Lithothopus Village den 26/4. Herudover 1 hørt om aftenen den 2. og 3. maj fra hotellet Thrassa i Ticero Village.

Mursejler – *Apus apus*

Udover 10 den første dag, så var det først omkring 29/4, at der kom to cifrede antal. I alt 77 fugle.

Gråsejler – *Apus pallidus*

Georg havde godt fat i denne svære art, som kræver godt lys og rimelig afstand. I alt 46 fugle med overvægt i Koprivstica by den 6/5 med hele 30 fugle.

En svær fugl at få i kassen - Gråsejleren.
Foto: Jan Enoksen

Alpesejler – *Tachymarptis melba*

Ynglefuglene i Trigrad Gorge kom først på vores 2. dag i området, hvor vi så omkring 100 i morgentågen. Herudover spredte iagttagelser af 42 fugle.

Isfugl – *Alcedo atthis*

Det blev til to fugle: 1 27/4 Kerkini Lake og 1 1/5 Glyfada Lake.

Biæder – *Merops apiaster*

Var ikke rigtig ankommet med blot 1 fugl den 24/4 på vej til Melnik. I alt "blot" omkring 200 fugle med overvægt den 2/5 i Evros River delta, hvor 100 blev noteret. Vi hørte ofte blyp-blyp'er, men med den blå himmel er de svære at lokalisere, så tallet er derfor nok undervurderet.

Biæder med rødrygget tornskade. Foto: Karen og Flemming Lang

Ellekrage – *Coracias garrulus*

Flere flotte observationer. Første fugl sås den 26/4, og vi havde hele 39 fugle på turen, hvoraf de 14 fås den 2/5 i Evros-området. En fugl sås sidde på et rækværk på en bro, og den blev siddende nogle sekunder inden den fløj, hvorved enkelte fotografer fik rigtig gode billeder trods fotografering gennem busruden.

Ellekrage fotograferet gennem en busrude! Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Hærfugl – *Upupa epops*

Selvom vi havde hele 45 fugle, så blev de enten hørt, eller set flygtigt flyve væk. Er og bliver en rigtig drillefugl, som vi først til sidst fik et hæderligt obs af.

Lille flagspætte – *Dendrocopos minor*

1 hørt synge den 27/4 Veronica Trail.

Mellemflagspætte – *Dendrocopos medius*

1 enkelt fugl hørtes i Mindelunden, Rupite området, den 25/4. Maj måned er ikke optimal for spætter, da de har travlt med fødesøgning og fodring af unger.

Stor flagspætte – *Dendrocopos major*

I alt 9 noteringer, alle i Melnik-området.

Syrisk flagspætte – *Dendrocopos syriacus*

9 noteringer både af sete og hørte fugle. En fugl den 27/4 sås i samme træ som en gråspætte. Det var ikke så ringe endda.

Grønspætte – *Picus viridis*

I alt 4, med flytende obs. Ikke noget at skrive hjem om!

Gråspætte – *Picus canus*

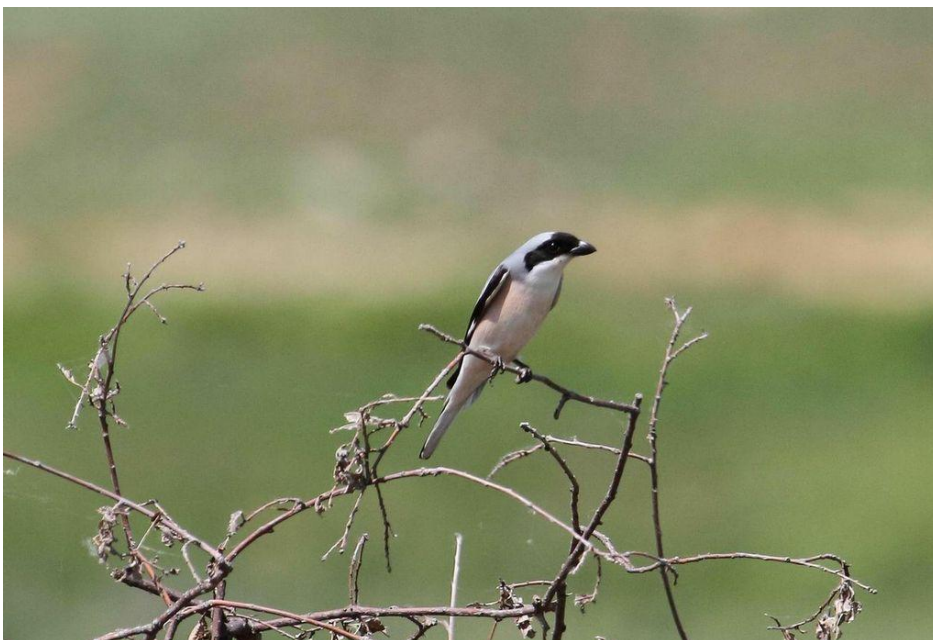
2 hørt i Trigrad Gorge og 1 set + 1 hørt i Kerkini, Veronica trails.

Rødrygget tornskade – *Lanius collurio*

Der kom først gang i faldet af denne smukke tornskade i Evros-området fra den 1/5. 95 fugle ud af de 136 sås mellem 1. og 4. maj.

Rosenbrystet tornskade – *Lanius minor*

Fåtalig med 9 iagttagelser, heraf 3 den 26/4 på vej til Kerkini Lake.

Smuk Rosenbrystet Tornskade. Foto: Karen og Flemming Lang

Masketornskade – *Lanius nubicus*

Op til 5 fugle sås i det afbrændte skovområde nord for Lefkimi. En smuk lille sag, hvis sang sagtens kan forveksles med subsang af olivensanger, så pas på!

Masketornskade, han, Lefkimi. Foto: Jan Enoksen

Rødhovedet tornskade – *Lanius senator*

Udbredt, men fåtallig. I alt 34 noteringer fordelt på 9 dage med dagsmax på 6 fugle.

Skovskade – *Garrulus glandarius*

Sås hist og pist både i skov og mindre lunde. I alt 20 fugle.

Husskade – *Pica pica*

Udbredt med ialt 108 noteringer.

Alpeallike – *Pyrrhocorax graculus*

36 sås af Jydekompaniet den 28/4 Falakro Mountain.

Allike – *Corvus monedula*

Set mest omkring klippefyldt terræn. I alt 45 fugle.

Gråkrage – *Corvus corone*

Meget almindelig – i alt 104 noteringer.

Ravn – *Corvus corax*

Fåttallig i skov og bjergområder. I alt noteret 40 fugle.

Kalanderlærke – *Melanocorypha calandra*

Op til 8 fugle ved lærkelokaliteten, Harsovo. Skøn fugl i smukke omgivelser og med varieret sang.

Kalanderlærke, Harsovo. Foto: Karen og Flemming Lang

Korttået lærke – *Calandrella brachydactyla*

Op til 4 fugle Harsovo og 7 fugle Evros.

En syngende lærke vækker vores opmærksomhed i Evros, Anthia Marshes, den 4/5. Mistanke om dværglærke blev afkræftet efter hjemkomst, hvor Jan's billeder af den højtflyvende lærke blev vurderet til korttået lærke af ekstern konsulent, tidligere SU-medlem, Alex Sand Frich.

Toplærke – *Galerida cristata*

Karakterfugl mange steder. I alt 281 noteringer fordelt på 11 dage. Max den 2/5 Evros deltaet med 75.

Sanglærke – *Alauda arvensis*

Flere af vores hjemlige arter ses i bjergene i det sydlige Europa. Det gælder også sanglærken, som vi så 20 af på Falakro Mountain i højden 1500-1700 moh.

Hedelærke – *Lullula arborea*

Ikke så talrig som lokaliteterne gav udtæende af. I alt 17 fugle med flest den 28/5 i de lave Menikio bjerge, hvor 10 fugle blev set.

Bjerglærke – *Eremophila alpestris*

Finn E. skopede én den 29/5 Falakro Ski Center.

Digesvale – *Riparia riparia*

Hovedtrækket havde næppe passeret, for udover den 2/5 med 500, var der ikke dage med mere end 50. I alt noteret 583 fugle.

Klippesvale – *Ptyonoprogne rupestris*

Talrig i kløften inden Bachkovo Monastery og Trigrad Gorge. Herudover 20 i Nestos Gorge. I alt noteret 283 fugle.

Landsvale – *Hirundo rustica*

Den næstmest talrige fugl, der sås alle vegne. I alt noteret 2.320 fugle.

Landsvale med karakter af racen *transitiva* fra Evros,
Racen yngler i Mellemøsten. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Rødrygget svale – *Cecropis daurica*

Relativ almindelig, og set de fleste dage. I alt 254 noteringer af denne skønne svale med spurvekaldet og den sorte undergump.

En af de talrige rødryggede svaler. Foto: Jan Enoksen

Bysvale – *Delichon urbicum*

Som landsvalen uhyre almindelig, men mere flokorienteret. I alt noteret 1.901.

Sumpmejse – *Poecile palustris*

Af de 10 noterede fugle sås de 9 i Trigrad- og Melnikområdet. Den sidste sås i bjergene på vej til Volakas.

Fyrremejse – *Poecile montana*

3 fugle sås Trigrad Gorge den 23/4.

Sortmejse – *Periparus ater*

Meget almindelig i Trigrad kløften med 70 noteringer. Herudover 4 Falakro Mountain.

Topmejse – *Lophophanes cristatus*

Enkelt notering fra Trigrad Gorge af en hørt fugl. Er ikke almindelig i området.

Musvit – *Parus major*

I alt 36 fugle primært i første uge.

Blåmejse – *Cyanistes caeruleus*

Blot 3 iagttagelser, så den er ualmindelig.

Pungmejse – *Remiz pendulinus*

Af en total på 44 var hovedparten hørte fugle. Et par ved foden af Kozhuh-bjerget lod sig se, endda i parring, så de tålmodige fotografer blev i den grad belønnet. Arne fandt endnu en pungmejse ved rede overfor Mindelunden.

Halemejse – *Aegihalos caudatus*

2 iagttagelser af henholdsvis 2 fugle i Trigrad dalen og 6 nord for Melnik.

Spætmejse – *Sitta europaea*

Racen *caesia* (Storbritanien og kontinentale Europa) som har varm rustbeige underside. Vi noterede 6 fugle på 4 højlandslokaliteter.

Klippespætmejsse – *Sitta neumayer*

Ellie kendte redestedet i byen Sidiokastro, hvor parret havde bygget rede på klippesiden midt i byen. De havde travlt med at fodre ungerne, så vi så dem fint i skop flyve/kravle til/fra reden. Dagens fugl den 28/4.

Murløber – *Tichodroma muraia*

Turens trækplaster nr. 1. Og vi blev ikke skuffede. Udnævnt til dagens fugl den 23/4, og tilmed turens fugl. Vi så op til 3-4 murløbere den 23/4, så vores bud er, at der er to par i området. De havde travlt med at jage hinanden, og dukkede op af ingenting, og forsvandt i ingenting lige så hurtigt som de dukkede op. Den 24/4 tidlig morgen blev vi belønnet af vores tidlige afgang, og vi så hannen ganske tæt på – 6-7 meters afstand – og den lod sig tilmed høre, såvel med sang og kald.

Murløberen i Trigrad Gorge. Foto: Karen og Flemming Lang

Træløber – *Certhia familiaris*

3 fugle blev noteret den 24/4 i Pirin bjergene ved picnic-stedet ved passet Popski Preslap, heraf en set.

Korttået træløber – *Cherthia branchydactyla*

1 hørt den 26/4 Promachonas Forest, og 4 hørt/set den 3/5 Daida Forest under gåturen fra Gribbefodrings-skjulelet til Naturcenteret.

Gærdesmutte – *Troglodytes troglodytes*

Ialt noteret 17 og talrigst i Trigrad Gorge med 11 noteringer. Herudover 4 Melnik samt 1 i henholdsvis Falakro Mountain og Koprivstica.

Vandstær – *Cinclus cinclus*

Meget almindelig i Trigrad Gorge med i alt 28 noteringer.

Fuglekonge – *Regulus regulus*

Kun set Trigrad Gorge – 2 fugle, og morgenvandringen fra Koprivstica – 12 fugle.

Rødtoppet fuglekonge – *Regulus ignicapilla*

Georg's ører hjalp til, så vi noterede 11 fugle. Bedst var et par i et nyudsprunget birketræ Trigrad ved hotellet på "højsletten" den 24/4.

Cettisanger – *Cettia cetti*

I alt 42 noteringer. Flest den 27/4 med 20 Kerkini Lake.

Sivsanger – *Acrocephalus schoenbaenus*

Op til 2 fugle Anthia marshes, Evros.

Rørsanger – *Acrocephalus palustris*

Først ankommet den 27/4 med 1 Kerkini lake. Herudover 3 Nestos og 3 Evros, så almindelig var den ikke.

Drosselrørsanger – *Acrocephalus arundinaceus*

Ikke noteret før den 26/4, hvor vi så/hørte 30 fugle Lake Kerkini. I alt noteret 57 fugle.

Østlig bleg gulbug – *Hippolais pallida*

Ankom først den 30/4, hvor vi så/hørte en fugl Agisma Lagoon, Nestos. Flest, udaf de 13 noterede, observeredes den 5/5 Orjahovo Gorge med 5 fugle.

Gulbug – *Hippolais icterina*

1 fugl hørtes synge den 6/6 under byvandringen i Koprivstica.

Olivensanger – *Hippolais olivetorum*

Første fugl sås/hørtes Lefkimi den 4/5. Under besøget i Orjahovo Gorge den 5/5 blev 2 x 2 fugle observeret på forskellige områder. De 2 (1 set meget fint + 1 hørt) blev observeret i bunden af kløften og de øvrige 2 var obs fra vejen 400 meter fra den parkede bus.

Dokumentationsfoto af Olivensanger, Orjohovo Gorge, hvor man kan se lyse paneler.
Foto: Torben Laursen

Løvsanger – *Phylloscopus trochilus*

En lidt sen fugl den 23/4 Trigrad Gorge.

Gransanger – *Phylloscopus collybita*

I alt 15 fugle i bjergrige områder. Flest Trigrad med 5 fugle.

Balkanløvsanger – *Phylloscopus orientalis*

Første fugl sås/hørtes den 28/4 på vej ud til Agaisma Lagoon, Nestos. Herudover hele 3 fugle Daida Forest på bjergskråningen fra Gribbefodringsstedet til Naturcenteret.

Balkanløvsanger nær Dadia Forest naturcenter. Foto: Jan Enoksen

Skovsanger – *Phylloscopus sibilatrix*

2 fugle (1 hørt) den 28/4 på vej mod Vrondou.

Munk – *Sylvia atricapilla*

Meget almindelig, bortset i Nestos- og Evros deltaet. I alt 47 noteringer.

Havesanger – *Sylvia borin*

Blot en enkelt iagttagelse den 22/4 (tidligt) Bachkovo Klosteret.

Høgesanger – *Sylvia nisoria*

Første obs var den 29/4 på en skråning på vej ned ad Falakro Mountain, hvor en han gav sangopvisning. Herudover 1 Anthia Marshes, i krattet langs vejen, den 4/5, samt 1 første stop ved Kaz. Pjasacnik den 5/5. De 2 sidstnævnte blev først bestemt endeligt efter Jan's lynfotos.

Høgesanger, hun, Evros. Foto: Jan Enokisen

Østlig mestersanger – *Sylvia crassirostris*

2 fugle var dumpet ned den 26/4 i træer langs vejen på lærkelokaliteten ved Harsovo. Georg havde en syngende fugl, og et par stykker så den anden nærmest samtidigt med Georg. Nikolaj fik billede af sidstnævnte. Og så fik vi ikke mere for den 25 øre, så hovedparten af selskabet, måtte nøjes med at se Nikolaj's billeder.

Tornsanger – *Sylvia communis*

I alt 37 noteringer fordelt på 10 dage. Særligt almindelig var den i Melnik-området med 22 fugle.

Gærdesanger – *Sylvia cirrica*

Blot 6 fugle fordelt på 4 dage.

Hvidskægget sanger – *Sylvia cantillans*

Relativ almindelig på skråninger i bjergene, men overset. I alt 17 fugle kom i bogen. Flest var 6 fugle den 28/4 Merikio bjergene på vej mod Vrndou.

Sorthovedet sanger – *Sylvia melanocephata*

Blandt de 6 hvidskæggede sangere ved stoppet i Merikio bjergene, sås pludselig 2 sorthovede sangere sammen med nogle af de hvidskæggede.

Grå fluesnapper – *Muscicapa striata*

Første den 30/4 Nestos og 3 på sidste dag i Koprivstica.

Broget fluesnapper – *Ficedula hypoleuca*

1 han i fuld sang under stop på vej mod Vrndou den 28/4. Ny art for Ellie.

Balkanfluesnapper – *Ficedula semitorquata*

En flot syngende han, som fik selskab af en hun, i toppen af et træs udgåede grene. Hannen var meget sangaktiv. Den var i Promachonas Forest den 26/4.

Rødhals – *Erithacus rubecula*

Lokalt meget almindelig (Trigrad og Melnik). I alt noteret 64 fugle.

Sydlig nattergal – *Luscinia megarhynchos*

Der var dømt fald den 25/4, hvor hele 50 blev noteret, heraf mange i dalen ved Harsovo lærkelokalitet. I alt noteret 179 fugle.

Husrødstjert – *Phoenicurus ochruros*

Almindelig i Trigrad Gorge med 25 den 23/4. Herudover talrig på Falakro Ski Center med 15 fugle. I alt noteret 55.

Rødstjert – *Phoenicurus phoenicurus*

1 fugl sås/hørtes synge både den 5. og 6. maj ved hotellet i Koprivstica.

Stenpikker – *Oenanthe oenanthe*

Talrig på toppen af Falakro Mountain med 40 fugle den 30/4. Næstbedste dag var den 30/4, hvor der var fald med 14 fugle på kyst"vejen" ved Agaisma Lagoon. I alt 59 fugle.

Middelhavsstenpikker – *Oenanthe hispanica*

Flere flotte hanner af middelhavsstenpikker af den stortstrubede variant sås. I alt noteredes 16 fugle.

Isabellastenpikker – *Oenanthe isabellina*

1 meget tillidsfuld han med kraftig sort tøjle sås den 4/5 i Anthia Marshes. Georg så en fugl den 5/5 i Orjahovo Gorge.

Sortstrubet bynkefugl – *Saxicola torquata*

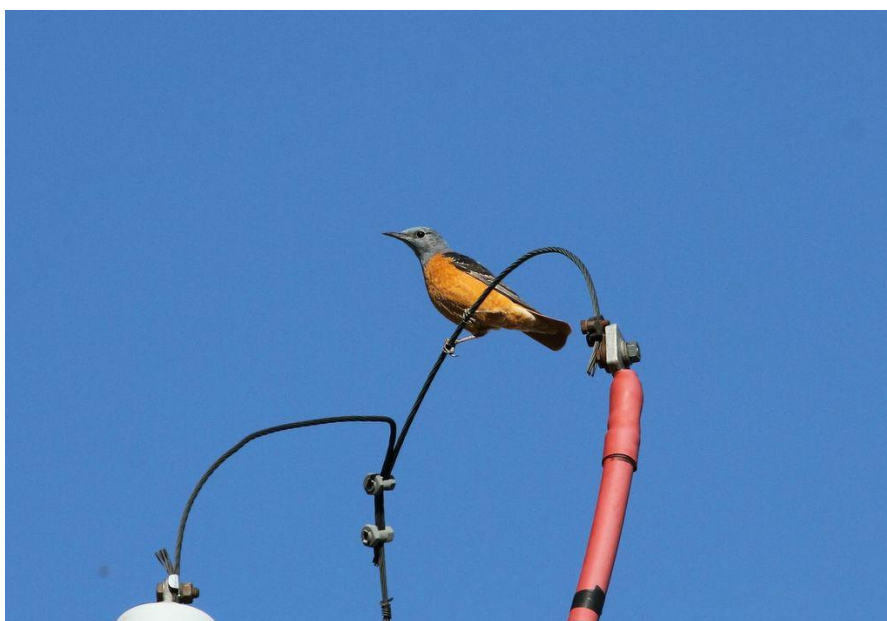
Ellie så en fra bussen den 5/5. Samme dag så vi et par med to unger ved det første stop ved den kunstige sø Jaz. Pjasacnik.

Bynkefugl – *Saxicola rubetra*

I alt 7 fugle sås. Første sås den 30/4 i Nestos, og de to sidste ved Kejserørne-lokaliteten den sidste dag i flot sangkonkurrence.

Stendrossel – *Monticola saxatilis*

3 flotte hanner sås ved Falakro Mountain, heraf en ved Ski Centeret, lige hvor vi havde parkeret bussen og fået pakket morgen-sandwichen ud.

Stendrossel, han, ved Falakro Ski Center. Foto: Karen og Flemming Lang

Blådressel – *Monticola solitarius*

1 flot par sås i Sidiokastro, hvor reden var i rimelig højde, så vi kunne betragte dem fint. Herudover to syngende hanner, heraf en på toppen af Nestos Gorge.

Solsort – *Turdus merula*

Almindelig med en total på 47 fugle.

Sangdressel – *Turdus philomelos*

Knyttet til skove i bjergområder. I alt 16 observationer fordelt på 7 dage.

Misteldressel – *Turdus viscivorus*

I alt 15 fugle, primært Trigrad og Koprivstica.

Skægmejse – *Panurus biarmicus*

5 fugle sås den 30/4 Nestos, The old wader pool.

Pirol – *Oriolus oriolus*

Hele 71 piroler blev noteret. Men der var ikke mange, der gjorde væsen af sig nøjagtig som hærfuglen, var det enten hørte fugle eller fugle der fløj væk. Men flere flyvende flotte hanner sås nu alligevel.

Stær – *Sturnus vulgaris*

I alt 240 noteringer fordelt på 13 dage. Højeste dagsmax var første dag med 75.

Alpejernspurv – *Prunella collaris*

1 enkelt fugl hørtes den 29/4 fra Falakro Ski Center.

Jernspurv – *Prunella modularis*

Tre fugle observeredes – 1 syngende Pirin Mountain 24/4, 1 Falakro Mountain 29/4 samt 1 Koprivstica 6/5.

Gul vipstjert – *Motacilla flava* feldegg

Alle obs var af balkan-racen *feldegg*. I alt 90 noteringer – flest 2/5 Evros med 50.

Gul vipstjert af racen Feldegg. Foto: Niels Jørgen Rasmussen

Bjergvipstjert – *Motacilla cinerea*

Karakterfugl i Trigrad kløften med op til 60 fugle/dag. Herudover 2 Sidiokastro Town ved klippespætmejerse, 1 Ojahovo Gorge 4/5 og 5 i Koprivstica Town den 6/6. I alt 77 noteringer.

Hvid vipstjert – *Motacilla alba*

Udbredt men fåtallig med i alt 33 noteringer. Flest Trigrad Gorge den 23/4 med 10.

Markpiber – *Anthus campestris*

En meget samarbejdsvillig fugl lod sig fotografere den 2/5 ved stranden Evros Western Area. I alt 8 fugle, flest Nestos-area med 5.

Markpiber, Nestos beach. Foto: Jan Enoksen

Skovpiber – *Anthus trivialis*

Blot 2 syngende fugle ved kejserørnelokaliteten den 6/5.

Bjergpiber – *Anthus spinolette*

2 fugle den 29/5, Falakro Ski Center. En sås på en snetunge fra vejen, og Peter så en syngende fugl på bjergskrånningen ved ellmasterne.

Gulspurv – *Emberiza citrinella*

Er sjælden på disse kanter. Vi hørte en fugl synge på vej mellem Vrondou og Falakro Mountain.

Gærdeværling – *Emberiza cirtus*

I alt set 26 fugle fordelt på 11 dage. Biotoperne varierede en del, men bjergskrånninger i de nedre bjerge synes at tiltrække den mest.

Klippeværling – *Emberiza cia*

I alt 8 noteringer, typisk af hørte/væk-flyvende individer. Men vi havde heldet med os, da havde en god obs af et formentlig ynglepar på vores vandretur den 23/4 tæt på Trigrad Town.

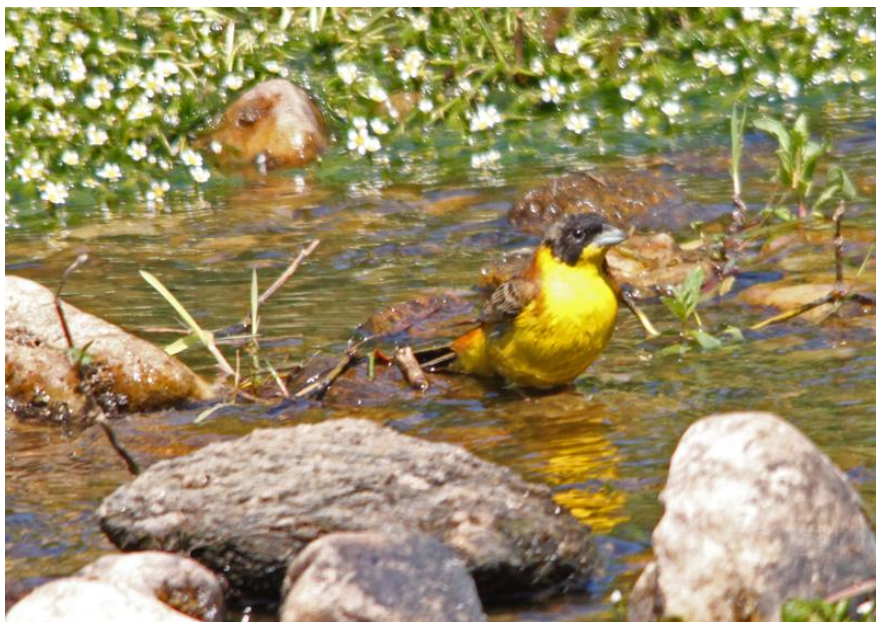
Klippeværbling, han, Trigrad Gorge. Foto: Karen og Flemming Lang

Hortulan – *Emberiza hortulana*

Lod sig mest høre synge. Ellie opdagede dog en fugl ved Lefkimii den 4/5. Øvrige af de i alt 6 fugle hørtes kun. Udover 3 ved Lefkimi hørtes 3 ved Rupite-området ved Kozhuh bjergkammen.

Hætteværbling – *Emberiza melanocephala*

Vi skulle helt ned til Evros-området den 1/5 før arten lod sig se. Skyldes formentlig ankomst på denne dato. Vi noterede i alt 41 fugle, hvoraf hele 15 var fra Orjahovo kløften den 5/5.

Hætteværbling i badet Orjahovo Gorge. Foto: Torben Laursen

Rørspurv – *Emberiza schoeniclus*

Er ualmindelig med kun 2 fugle: Kerkini Lake og Evros deltaet.

Bomlærke – *Emberiza calandra*

Meget almindelig med 280 noteringer.

Bogfinke – *Fringilla coelebs*

Udbredt og almindelig i skove. Det blev til 116 noteringer, men det er nok i underkanten.

Lille korsnæb – *Loxia curvirostra*

Set på 3 lokaliteter af 9 fugle: 3 Pirin Mountain, 4 Falakro Mountain og 2 Koprivstica.

Grønirisk – *Carduelis chloris*

Relativ almindelig med 42 noteringer.

Grønsisken – *Carduelis spinus*

En enkelt fugl hørtes under byvandringen i Koprivstica den 6/5.

Stillits – *Carduelis carduelis*

Set på 10 af dagene med en total på 44 fugle.

Tornirisk – *Carduelis cannabina*

Noteret på 4 lokaliteter med en total på 33.

Gulirisk – *Serinus serinus*

Sås på 4 lokaliteter med en samlet notering af 17 fugle af godt 13 individer.

Dompap – *Pyrrhula pyrrhula*

Kun set i Trigrad Gorge med 3 fugle på to dage.

Kærnebider – *Coccothraustes coccothraustes*

I alt 36 noteringer. Flest i Melnik-området den 25/5 med 20 fugle.

Gråspurv – *Passer domesticus*

Meget almindelig og set alle dage. Totalen blev på knap 400.

Spansk spurv – *Passer hispaniolensis*

Yngler i stort tal under storkereder, og her var den meget talrig. Vi noterede helt 525 fugle på 8 forskellige dage.

Skovspurv – *Passer montanus*

Fåtalig med i alt 70 fugle. Flest Falakro Mountain med 50 noteringer.

Pattedyr:**Egern – *Sciurus vulgaris***

2 dyr sås henholdsvis den 22. og 23/4.

Europæisk hare – *Lepus capensis*

2 den 24/4.

Europæisk pindsvin – *Erinaceus europaeus*

2 levende af slagsen sås Kerkini-området. Herudover flere trafikdræbte.

Flagermus sp

1 noteret fra Bachkovo Monastery.

Krybdyr og padder:**Hermanns skildpadde - *Testudo hermanni***

I alt 7 stk., heraf 4 Melnik-området.

Europæisk sumpskildpadde - *Emys obicularis*

Nogle få individer sås i en lille sø. Desværre har vi ikke fået noteret dato/sted.

Ildsalamander – *Salamandra salamandra*

Den første af denne flotte salamander var vi ved at kører over den 24/4 i Trigrad Gorge. Andet eksemplar sås på morgenvandringen den 6/5 Koprivstica.

Balkan wall lizard - *Pardarcis tauricus*

Set flere steder, men flest med 10 i Melnik-området den 26/4.

Balkan Wall Lizard. Foto: Kurt Christensen

Dice snake - *Natrix tessellata*

2 eksemplarer af denne slange lå med hovedet over vandet i vandkanten Kerkini harbour den 26/4.

Balkan whipe snake - *Hierophis gemonensis*

1 trafikdræbt den 1/5. Vi så adskillige trafikdræbte slanger på turen.

Worm snake

1 ligeledes trafikdræbt

Sommerfugle

Af Kurt Christensen

På vores tur til Bulgarien og Nordgrækenland faldt det i mit lod at prøve på at få skik på vores observationer af sommerfugle.

Dette var en ikke helt nem opgave idet sommerfugle har en tendens til at flakse omkring og nødtigt sætter sig til nærmere bestemmelse og fotografering. Men takket være en overflod af gode fotos taget af Flemming og Niels Jørgen, samt egne skud og notater er det lykkedes mig at komme problemet nærmere og nedenfor følger så mit bedste skøn på observerede dagsommerfugle vi så på turen, nedskrevet i systematisk rækkefølge.

Efter dagsommerfuglene har jeg noteret de mere spektakulære natdyr og insekter vi også så.

Citronsommerfugl: Foto: Karen & Flemming Lang.

Dagsommerfugle:

Spættet Bredpande (*Pyrgus malvae*)
Fransk Bredpande (*Pyrgus amicanus*)
Skærbredpande (*Pyrgus serratulæ*)
Svalehale (*Papilio machaon*)
Sydeuropæisk Svalehale (*Iphiclides podalirius*)
"Kirsebærsvalehale" (*Zerynthia cerisy*)
(*Zerynthia polyxena*) En svalehaletype uden dansk navn.
Apollo (*Parnassius apollo*)
Stor Kålsommerfugl (*Pieris brassicae*)
Lille Kålsommerfugl (*Artogeia rapae*)
(*Artogeia krueperi*) Intet dansk navn. Lever kun i Bulgarien og Grækenland.
Grønbroget Kålsommerfugl (*Pontia edusa*)
(*Elphinstonia penia*) Intet dansk navn. Lever på kalkklipper.
Aurora (*Anthocharis cardamines*)
Orange Høsommerfugl (*Colias crocea*)
Sydlig Høsommerfugl (*Colias alfacariensis*)
Citronsommerfugl (*Gonepteryx rhamni*)
(*Gonepteryx cleopatra*) En slags Citronsommerfugl der er mere orangefarvet.

(*Libythea celtis*) Intet dansk navn. Det er den eneste art der findes inden for den slægt !
 Kirsebærtakvinge (*Nymphalis polycloros*)
 Dagpåfugleøj (Inachis io)
 Admiral (*Vanessa atalanta*)
 Tidselsommerfugl (*Vanessa cardui*)
 Det Hvide C (*Polygonum c-album*)
 (*Argynnis pandora*) Intet dansk navn. Det er en slags Kejserkåbe.
 Størplettet Perlemorsommerfugl (*Issoria lathonia*)
 Okkergul Pletvinge (*Melitaea cinxia*)
 Okkergul Randøj (Coenonympha pamphilus)
 Skovrandøj (Pararge aegeria)
 Vejrlandøj (Lasiommata megera)
 Grøn Busksommerfugl (*Callophrys rubi*)
 Lille Ildfugl (*Lycaena phlaeas*)
 Skovblåfugl (*Celastrina argiolus*)
 Almindelig Blåfugl (*Polyommatus icarus*)
 Rødplettet Blåfugl (*Aricia agestis*)
 Argusblåfugl (*Plebejus argus*)

Svalehale. Foto: Karen og Flemming Lang

Sydlig svalehale. Foto: Kurt Christensen

Natsommerfugle og andre Insekter: (Disse nævnes i vilkårlig rækkefølge).

Blåvinget Pragtvandnymfe (*Agrion virgo*)
 "Kæmpeløbebille" (*Carabus gigas*) Den var 5½ cm lang. Europas største Løbebilleart.
 Guldbasse (*Cetonia aeruginosa*)
 Stribetæge (*Graphosoma italicum*)
 Tusindben (*Tachypodoulus niger*) Den var kæmpestor, omkring 1 cm i diameter !
 Jomfrubjørn (*Callimorpha dominula*)
 Gammaugle (*Autographa gamma*)
 Tømrerbi (*Xylocopa violacea*) Meget stor blåviolet bi.
 Stor Gedeham (*Vespa crabro*)
 Leopardmåler (*Pseudopanthera macularia*)

Hermelinskåbe (*Cerura vinula*)

Stor Natpåfugleøj (*Saturnia pyri*) På stolearmen med vingefang på omkring 15 cm ! Europas største.

(*Adscita statices*) En slags Køllesværmer.

(*Morinus funereus*) Intet dansk navn. Meget flot bille, som ikke kan flyve.

Soldatertæge (*Lygaeus equestris*) Sås i parring i fuld firspring henover en sten.

Et kæmpe tusindben. Foto: Kurt Christensen

Stor natpåfugleøj. Foto: Kurt Christensen

Blomsterliste

Af Kirsten Møller-Hansen

Art		Lokalitet
Orchis tritentata	Tandet Gøgeurt	Rupite, Bulgarien Rupite, Bulgarien
Anacampis morio	Salep Gøgeurt	
Ophrys insectifera	Flueblomst	
Helleborus Cyclophyllus	Rundbladet julerose	
Cyperus Capitalus	Hoved-fladaks	
Glaucium Flavum	Strand hornskulpe/svælbe	
Cercis Siliquastrum	Judastræ	
Astragalus echinus	Astragel	
Malva Moschata	Moskus-katost	
Helianthemum	Soløje (flere arter)	
Anagallis Arvensis	Rød Arve	
Symphytum Ottomanum	Tyrkisk kulsukker	
Linaria Pelisseriana	Vesteuropæisk Torskemund	
Silybum Marianum	Alm. Marietidsel	
Muscari	Perlehyacint (forskellige)	
Arum	Ingefær	Promachonas skoven, Grækenland
Neottia nidus-avis	Rederod	
Euphorbia Helioscopia	Skærm-vortemælk	
	Flere perikon arter	
Cistus arter	Soløjetræ	
Tuberaria guttata	Intet dansk navn	
Campanula art	Klokkeblomst	
Iris attica	Græsk iris (Gul iris - flere arter)	
Asphodelus art	dødslilje	
Fritillaria art	Vibeæg	
Crocus arter	Gul og blå	
Trifolium Stellatum	Stjerne-kløver	
Linum Bienne	Blå hør	
Legousia Speculum Veneris	Venus spejl	

Tandet Gøgeurt tv og Salep Gøgeurt th. Foto: Nikolaj Christensen men opdaget af Kirsten Møller-Hansen

Vild ingefær. Foto: Nikolaj Christensen

Flueblomst. Foto: Nikolaj Christensen men opdaget af Kirsten Møller-Hansen